

Projekt podpory dobrovolnických programů ve zdravotnictví

Bc. Libuše Ježová

Diplomová práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav managementu a marketingu
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Libuše JEŽOVÁ**
Osobní číslo: **M100601**
Studijní program: **N 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ve zdravotnictví**

Téma práce: **Projekt podpory dobrovolnických programů ve zdravotnictví**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Nastudujte odbornou literaturu a vymezte základní pojmy související s problematikou dobrovolnictví ve zdravotnictví.

II. Praktická část

- Analyzujte situaci dobrovolnictví ve zdravotnictví a zhodnoťte současný stav dobrovolnických programů ve Zlínském kraji.
- Zhodnoťte dobrovolnické programy v dobrovolnickém centru Spektrum Kroměříž.
- Navrhněte projekt podpory dobrovolnických programů ve zdravotnictví.

Závěr

Rozsah diplomové práce: 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

GLADKIJ, I. aj. Management ve zdravotnictví. Brno: Computer Press, 2003. 380 s. ISBN 80-7226-996-8.
KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ a HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM. Dobrovolníci v zařízeních sociální a zdravotní péče. Kroměříž: Print, 2002. 89 s. ISBN 80-85945-30-4.
KRUTINA, M. Řízení lidských zdrojů dobrovolnictví. Praha: Český helsinský výbor, 2004. 28 s.
NOVOTNÝ, M., STARÁ, I. aj. Dobrovolníci v nemocnicích: Metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení. Praha: Hestia, 2002. 60 s. ISBN 80-238-8697-5.
TOŠNER, J. a SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2006. 149 s. ISBN 80-7367-178-6.

Vedoucí diplomové práce: prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc.
Ústav managementu a marketingu
Datum zadání diplomové práce: 26. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2012

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Pavla Staňková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

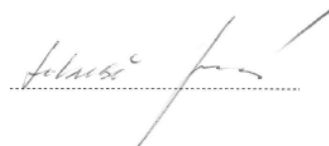
(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 24.4.2012

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihledne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá dobrovolnickými programy v oblasti zdravotnictví a jejich využitím ve zdravotnických zařízeních.

Cílem práce je vytvoření projektu podporujícího využití dobrovolnických programů ve zdravotnictví.

Teoretická část definuje pojmy související s problematikou dobrovolnictví ve zdravotnictví, cílem praktické části je rekapitulace stavu dobrovolnických programů ve zdravotnictví a jejich využití ve zdravotnických zařízeních zejména Zlínského kraje. Podrobněji jsou analyzovány dobrovolnické programy ve zdravotnictví realizované DC Spektrum v Kroměříži. Programy jsou vyhodnoceny pomocí SWOT analýzy.

Projektová část se zabývá vytvořením projektu, jehož cílem je podpora těchto dobrovolnických programů ve zdravotnictví. Projekt logicky vyplývá ze závěrů teoretických východisek a výsledků analýz praktické části.

Klíčová slova: Dobrovolníci, dobrovolnická centra, dobrovolnické programy ve zdravotnictví, management dobrovolnictví.

ABSTRACT

This thesis deals with volunteer programs in health care and their use in healthcare facilities.

The aim is to create a project that supports the use of volunteer programs in health care. The theoretical section defines terms related to the issue of volunteering in health care, to recap the practical part of volunteer programs in the state of health care and their use in health facilities especially the Zlín Region. More details are analyzed in the health care volunteer programs implemented in Kromeriz DC Spektrum and analyzed using SWOT analysis.

The project deals with the creation of a project that aims to support these volunteer programs in health care : The project is based on the theoretical background and practical results of the analyzes.

Keywords: Volunteers, volunteer centers, volunteer programs in health, management of volunteering

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce prof. MUDr. Jaroslavu Slanému, CSc. za inspiraci k vybranému tématu a vstřícný přístup. Poděkování patří také Bc. Lence Chytilové za cenné rady a ochotu při získávání informací k problematice.

„Mezi profesionály je dobrovolník specialistou na lidský kontakt“.

Neznámý autor

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 DOBROVOLNICTVÍ	14
1.1 VŠEOBECNÁ DEKLARACE O DOBROVOLNICTVÍ	14
1.2 ZÁKLADNÍ POJMY	16
1.3 DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ	21
1.4 DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH V ZAHRANIČÍ	22
1.5 HLAVNÍ PRINCIPY A PRAVIDLA DOBROVOLNICKÉHO PROGRAMU VE ZDRAVOTNICTVÍ	24
1.6 OSVĚDČENÉ TYPY DOBROVOLNICKÝCH ČINNOSTÍ VE ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH	25
2 MANAGEMENT DOBROVOLNICTVÍ	27
2.1 DOBROVOLNICKÁ CENTRA	27
2.2 ŘÍZENÍ PROGRAMŮ VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	27
2.3 VZDĚLÁVÁNÍ A SUPERVIZE PRO KOORDINÁTORY DOBROVOLNÍKŮ VE ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH.....	28
3 DEFINOVÁNÍ PROBLEMATIKY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	30
3.1 VYMEZENÍ CÍLŮ.....	30
3.2 METODY SBĚRU DAT A INFORMACÍ.....	31
3.2.1 Expertní rozhovor.....	31
3.2.2 Dotazování	32
3.2.3 Rozhovory	33
3.2.4 Informace, rozhovory a články zveřejněné ve sbornících, médiích a na webových stránkách	33
3.2.5 Evropský rok dobrovolnictví 2011.....	34
3.3 ANALÝZA- POJETÍ MARKETINGU VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	34
3.3.1 Strategická situační analýza	34
3.3.2 Definice poslání	34
3.3.3 Externí analýza.....	35
3.3.4 Interní analýza	36
3.3.5 Syntéza	36
4 STRUČNÝ SOUHRN TEORETICKÉ ČÁSTI	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 VYHODNOCENÍ SBĚRU DAT A ANALÝZA DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ	39
5.1 VYHODNOCENÍ ROZHovorŮ	39
5.1.1 Expertní rozhovory ER1, ER2, ER3	39
5.1.2 Zhodnocení dotazování dobrovolníků:	41
5.1.3 Rozhovory R1, R2, R3	41
5.1.4 Shrnutí	42

5.2	DOBROVOLNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	42
5.3	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	42
5.3.1	Shrnutí	43
5.4	DOBROVOLNICKÉ PROGRAMY VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	43
5.5	PŘÍKLADY DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ V RŮZNÝCH OBLASTECH ZDRAVOTNICTVÍ	45
5.5.1	Dobrovolník v nemocnici.....	45
5.5.2	Dobrovolnické centrum – Akce Pontony	45
5.5.3	Amélie	46
5.5.4	Dobrovolníci v zařízeních pro handicapované klienty.....	46
5.5.5	Program „Nemocníci“- Oblastní nemocnice Kladno, a. s.....	47
5.5.6	Bolest a moudrost.....	47
5.5.7	Dobrovolníci v hospicové a paliativní péči.....	47
5.5.8	Shrnutí	49
5.6	ROK 2011- EVROPSKÝ ROK DOBROVOLNICTVÍ.....	49
5.6.1	Shrnutí	50
5.7	ANALÝZA DOBROVOLNICKÝCH CENTER	51
5.8	NEMOCNICE A ZDRAVOTNICKÁ ZAŘÍZENÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	52
5.8.1	Dobrovolnictví v Krajské nemocnici T. Bati, a.s.....	52
5.8.2	Nemocnice Vsetín	53
5.8.3	Nemocnice Kroměříž	54
5.8.4	Nemocnice Uherské Hradiště.....	54
5.9	ANALÝZA DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ	55
5.9.1	Analýza vnějšího prostředí.....	55
5.9.2	Očekávání.....	56
5.9.3	Analýza vnitřního prostředí.....	57
5.10	SWOT ANALÝZA DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	57
5.11	SHRNUÍ.....	59
6	DC SPEKTRUM KROMĚŘÍŽ.....	60
6.1.1	PROGRAM DOBROVOLNÍCI V NEMOCNICI.....	60
6.2	SWOT ANALÝZA DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ V DC SPEKTRUM	63
6.3	SHRNUÍ.....	64
7	ZHODNOCENÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	65
III	PROJEKTOVÁ ČÁST	66
8	CÍLE PROJEKTU	67
8.1	STRATEGICKÉ CÍLE A AKČNÍ PLÁNY	67
8.1.1	JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 1.....	68
8.1.2	JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 2.....	70
8.1.3	JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 3.....	73

8.2	PRŮVODCE DOBROVOLNICKÝMI PROGRAMY VE ZDRAVOTNICTVÍ.....	76
8.3	PREZENTACE DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ NA ZDRAVOTNICKÝCH ŠKOLÁCH ZLÍNSKÉHO KRAJE V RÁMCI DLOUHODOBÉHO PROJEKTU VÝCHOVY BUDOUCÍHO ZDRAVOTNICKÉHO MANAGEMENTU	76
8.4	LEKTORSKÁ ČINNOST PRO ZDRAVOTNICKÁ A SOCIÁLNÍ ZAŘÍZENÍ A PŘÍPRAVA PROSTŘEDÍ A PERSONÁLU POTENCIONÁLNÍCH PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ A PORADENSTVÍ PRO PŘIJÍMAJÍCÍ ORGANIZACE	76
8.5	SHRNUTÍ.....	77
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM PŘÍLOH	95

ÚVOD

S pojmem dobrovolnictví a činností dobrovolníků jsem se okrajově setkávala při mimořádných událostech, jako byly povodně, nebo jsem o nich slyšela v médiích v rámci katastrofických událostí u nás nebo ve světě. Pojem dobrovolnictví byl pro mě běžným slovem, které jsem slýchávala v širším kontextu nějakých činností, avšak nikdy se mne dobrovolnictví nedotklo osobně. Až při studiu na FAME UTB ve Zlíně mne v rámci výběru tématu semestrální práce zaujalo jedno z nabízených témat o dobrovolnictví. Teprve však při studiu podkladů k tomu tématu jsem začala rozkrývat a objevovat, jak je tato problematika široká, zajímavá a potřebná. Těžce jsem chápala, jak je možné, že mne toto téma neoslovilo již dříve. Přemýšlela jsem, v čem je ukryt problém, že se o takové problematice, která by měla být běžnou součástí každého člověka, hovoří tak zřídka. Přála bych si, aby se dobrovolnictví dotýkalo všech a aby se stalo nedílnou součástí jak zdravých občanů jako dobrovolníků, tak aby potkalo každého nemocného jako samozřejmá součást zdravotní či sociální péče.

Téma mojí diplomové práce jsem si proto vybrala tak, abych pomohla podpořit činnost již fungujících dobrovolnických programů ve zdravotnictví a abych umožnila rozšířit řady těch, kteří mohou dobrovolnictvím nejen zkvalitnit život potřebných, ale také naplnit a zhodnotit život svůj.

Cílem práce je vytvoření projektu, který podpoří dobrovolnické programy, a to jak v povědomí veřejnosti, tak zejména osloví zdravotnický management, který by mohl být součástí budoucí přijímací organizace.

Teoretická část diplomové práce popisuje obecně problematiku dobrovolnictví a definuje pojmy, které jsou nedílnou součástí dobrovolnictví ve zdravotnictví.

Praktická část se zabývá jednotlivými možnostmi uplatnění těchto dobrovolnických programů v různých oblastech zdravotnictví a v sociální oblasti. Vyjmenovává konkrétní příklady užití ve zdravotnických zařízeních a je zde popsán příklad dobré praxe, a to konkrétně programy dobrovolnického centra Spektrum o. s. v Kroměříži.

Na základě rozhovorů a dotazování, jejichž výsledkem jsou odpovědi na problematiku dobrovolnictví ve zdravotnictví, je zhodnoceno současné dobrovolnictví v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb a pomocí SWOT analýzy je zhodnocena problematika dobrovolnických programů ve zdravotnictví zejména ve Zlínském kraji.

Z poznatků uvedených v praktické části tak vyplývají požadavky, které jsou východiskem pro projektovou část.

Projektová část je zaměřena na jednotlivé kroky vytvoření projektu, který podpoří dobrovolnické programy ve zdravotnictví.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOBROVOLNICTVÍ

První kapitola přibližuje a specifikuje základní pojmy, které souvisí s problematikou dobrovolnictví a vysvětluje podstatu dobrovolnické činnosti.

Dobrovolnická činnost byla vždy přirozenou součástí každé kultury. Tato činnost není svojí povahou zisková a jejím smyslem je pomoc lidem ve svém okolí.

„Dobrovolnictví, jako veřejně prospěšnou činnost, chápeme jako ochotu člověka dát část svého času a sil ve prospěch potřebné organizace nebo člověka, aniž by s příjemcem pomoci byl vázán přátelskými či jinými vazbami. Z dobrovolné činnosti má přínos nejen její příjemce, ale i dobrovolník, kterému přináší nové přátelské vztahy, nové zkušenosti a dovednosti, někdy i částečné řešení problému nezaměstnanosti.“ (Dobrovolník, 2011c)

Dobrovolníci jsou nejčastěji součástí nestátních neziskových organizací, které po roce 1989 rehabilitují dobrovolnictví, jako jednu z občanských ctností, která by i u nás měla být považována za samozřejmou součást života, tak jako je tomu v řadě zemí světa. Dobrovolnictví má v českých zemích bohatou tradici, sahá až k období národního obrození a do doby prvního československého státu po roce 1918, kdy dobrovolné spolky významně ovlivnily kulturní úroveň českého státu. (Dobrovolník, 2011c)

1.1 Všeobecná deklarace o dobrovolnictví

Všeobecná deklarace o dobrovolnictví byla schválena mezinárodní správní radou IAVE - Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí - na 16. světové konferenci dobrovolníků, konané v Amsterdamu, v Nizozemí, v lednu 2001. Rok 2001 byl mezinárodním rokem dobrovolníků.

Převzato z anglického originálu uveřejněného na <http://www.iyv2001.org>

„Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny.“ (Tošner a Sozanská, 2006, s.133)

V době globalizace a nepřetržitých změn se svět stále zmenšuje, je složitější a vzájemná závislost vzrůstá.

Dobrovolnictví, individuální nebo skupinová činnost, umožňuje:

- ✓ udržovat a posilovat takové lidské hodnoty, jako jsou družnost, zájem o druhé a služba jiným lidem,
- ✓ aby jednotlivci mohli uplatňovat svá práva a odpovědnost jako příslušníci komunity a aby se zároveň mohli po celý život učit a růst, realizovat veškerý svůj lidský potenciál,
- ✓ propojení navzdory rozdílům, které nás neustále rozdělují, abychom mohli žít ve zdravých, udržitelných komunitách a abychom mohli společně usilovat o nalezení nových řešení pro společné úkoly a mohli jsme utvářet náš kolektivní osud.

Na úsvitu nového tisíciletí se dobrovolnictví stalo nepostradatelným prvkem každé společnosti. Účinně a prakticky převádí deklaraci Spojených národů, kde se praví: "My, lid," máme moc změnit svět, do běžného života.

Tato deklarace podporuje právo všech žen, mužů a dětí svobodně se sdružovat a dobrovolně pracovat bez ohledu na kulturní a etnický původ, věk, pohlaví, tělesný stav a společenské nebo ekonomické postavení. Všichni lidé na celém světě by měli mít právo nabídnout jiným lidem a jejich komunitám svůj čas, schopnosti a energii prostřednictvím individuální či kolektivní činnosti a bez nároku na odměnu.

Chceme rozvoj dobrovolnictví, které by:

- ✓ pomohlo zapojit celou komunitu do identifikace a řešení jejích problémů,
- ✓ povzbuzovalo mládež a pomáhalo jí, aby se vedení prostřednictvím služby stalo pro ni trvalou součástí života,
- ✓ mluvilo za ty, kteří nemohou mluvit sami za sebe,
- ✓ umožnilo dalším lidem se do dobrovolnictví zapojit,
- ✓ doplňovalo, avšak nenahrazovalo odpovědnou činnost jiných sektorů i úsilí placených pracovníků,
- ✓ umožnilo lidem získat nové znalosti a dovednosti a plně rozvinout svůj potenciál, sebedůvěru a tvořivost,
- ✓ podporovalo rodinnou, komunitní, národní i globální solidaritu.

Jsme přesvědčeni, že je společnou odpovědností dobrovolníků a zároveň i organizací a komunit, v nichž působí:

- ✓ vytvářet prostředí, v němž dobrovolníci mají smysluplnou práci, která umožňuje dosáhnout dohodnutých výsledků,
- ✓ definovat kritéria pro účast dobrovolníků, tedy i podmínky, za nichž by organizace a dobrovolník mohli své závazky ukončit, dále pak rozvíjet způsoby, jak činnost dobrovolníků řídí,
- ✓ poskytovat dobrovolníkům a osobám, jimž slouží dostatečnou ochranu před riziky,
- ✓ poskytovat dobrovolníkům vhodné školení, pravidelné hodnocení a uznání,
- ✓ zajistit přístup pro všechny odstraněním veškerých bariér - fyzických, ekonomických, společensko-sociálních a kulturních - bránících jejich účasti.“
(Tošner a Sozanská, 2006, s. 133- 136)

1.2 Základní pojmy

Dobrovolnická práce – Definice ředitelky Národního dobrovolnického centra v Praze PhDr. Olgy Sozanské (1999): dobrovolnická práce je taková činnost, která není finančně honorována. Lidé ji vykonávají z vlastní vůle bez nároku na finanční odměnu.

Z poselství generálního tajemníka OSN Kofiho Annana k zahájení Mezinárodního roku dobrovolníků 2001:

„Dobrovolníci jsou odvážní lidé a jsou ochotni se za něco postavit. Jsou ochotni zasvětit své ruce, svou mysl a především svá srdce službě ostatním. Tím přinášejí lidem naději a dodávají jim sílu k překonávání jejich slabostí. Odměnou za to jim je vědomí, že jejich činnost má skutečný význam. Jejich odvaha a odhodlání by měly být pro nás pro všechny inspirací k činům.“

Přijímající organizace – organizace, která přijímá dobrovolníky a využívá jejich služeb - nemocnice, zdravotní a sociální zařízení.

Vysílající organizace – organizace, která vysílá dobrovolníky do přijímající organizace, zejména dobrovolnická centra.

Dobrovolnické centrum (DC) – organizace, která zajišťuje nábor dobrovolníků, zajišťuje jejich školení, podporuje jejich činnost, zajišťuje supervizi.

Dobrovolnický program – program, který je zaměřen na konkrétní tematiku dobrovolnické činnosti.

Garant programu - „Garant programu je odpovědný za program vedení nemocnice. Garantem programu může být hlavní sestra nemocnice, vedoucí psychosociálního oddělení nebo sociální pracovník. Podle velikosti nemocnice vykonává svoji funkci na 0,5 až celý úvazek.

Garant programu zejména odpovídá za vytvoření koncepce dobrovolnického programu,

garantuje program (v rozsahu celého zdravotního zařízení nebo komplexu zařízení),

spolupracuje v týmu na rozvoji zdravotní péče,

má přehled o dobrovolnickém programu jako celku,

spolupracuje s regionálními dobrovolnickými centry a dalšími NNO,

podílí se na finančním zajištění programu,

je v kontaktu s vedením nemocnice a s vedením zapojených oddělení,

informuje vedení nemocnice o průběhu programu,

vyhodnocuje program a připravuje výroční zprávu,

informuje o programu navenek.“ (Novotný a Stará, 2002, s. 12-15)

Koordinátor dobrovolníků – „Koordinátor je díky svému kontaktu s dobrovolníky klíčovou postavou každého dobrovolnického programu. Povaha jeho práce je nejbližší sociální práci, ale dle velikosti nemocnice a místních podmínek ji může vykonávat někdo jiný. Pro zvládnutí svých úkolů potřebuje úvazek mezi 0,3 až 1 úvazek, v závislosti na velikosti programu a počtu koordinátorů. Jeho nadřazeným u interního modelu je garant programu.

U malých nemocnic (nebo malých programů) vykonává obě funkce, garanta i koordinátora dobrovolníků, jedna osoba!

Odpovídá za dobrovolnický program na menším úseku,
spolu s vybranými odděleními připravuje přesnou náplň práce dobrovolníků,
spolupracuje úzce s kontaktními osobami na jednotlivých odděleních,
provádí nábor a výběr dobrovolníků,
připravuje výcvik dobrovolníků,
je kontaktní osobou pro dobrovolníky,
připravuje smlouvy s dobrovolníky a vede jejich databáze,
zajišťuje supervize dobrovolníků,
motivuje dobrovolníky,
připravuje podklady pro vyhodnocování programu.“ (Novotný a Stará, 2002, s. 12-15)

Kontaktní osoba – „Kontaktní osoba by stejně jako garant a koordinátor měla být přesvědčena o prospěšnosti programu a být přiměřeně komunikativní. V převážné většině případů jí bývá staniční sestra oddělení, ale dle typu oddělení jí může být i sociální pracovník, herní terapeut atd. Vždy by to měl být ten pracovník, který přijde do kontaktu s dobrovolníky nejčastěji.

je zaměstnancem oddělení, které spolupracuje s dobrovolníky,
podílí se na výběru dobrovolnických činností, které vyhovují jeho oddělení,
má přehled o fungování dobrovolníků přímo na oddělení,
dostává od koordinátora informace o nástupu nového dobrovolníka,
shromažďuje seznamy dobrovolníků na oddělení (karta dobrovolníka na oddělení, viz příloha VIII. D),
je k dispozici dobrovolníkům, obrací se na něj při své činnosti na odděleních (u nich dostávají své úkoly, zjišťují volné pacienty atd.).
dává podněty k dalšímu rozvoji nebo změnám v programu,
spolupracuje v první řadě s koordinátorem.“ (Novotný a Stará, 2002, s. 12-15)

Supervize

Dle *O. Sozanské a J. Tošnera (2002)* je supervize dobrovolníků: *”komunikací dobrovolníka, resp. skupiny dobrovolníků se supervizorem v neohrožujícím prostředí.”*

V dobrovolnických projektech v nemocnicích se dobře osvědčila supervize skupinová, které se účastní osm až patnáct dobrovolníků, doporučují se supervize v délce do dvou hodin jedenkrát za dva měsíce. Četnější supervize jsou možné, ale neměli by dobrovolníkům zabírat více času než samotná dobrovolnická činnost.

Je třeba také počítat s tím, že se mezi dobrovolníky najde někdo, komu skupinová supervize nebude vyhovovat. Pro tyto dobrovolníky, kteří se z nějakého důvodu nemohou skupinové supervize zúčastnit, by měla být vytvořena možnost individuálních supervizí.

Supervizi je také možné spojit s organizačními záležitostmi. (Novotný a Stará, 2002, s. 24)

Supervizor

Supervizorem může být zkušený a proškolený pracovník (sociální pracovník, psycholog apod.), který má zkušenost v práci se skupinou a zná problematiku dobrovolnictví ve zdravotnictví a pravidla dobrovolnického programu. Tuto činnost může zastat koordinátor dobrovolníků (případně zkušený dobrovolník). Minimálním předpokladem je dobrá znalost dobrovolnického programu, výborné komunikační schopnosti a zkušenost s prací se skupinou.

Specifické činnosti nebo speciální problémy, je vhodné řešit pomocí externího supervizora, který je odborníkem v dané oblasti. Například dobrovolníci z LDN řeší komunikaci se starými pacienty. V takovém případě povede supervizi geronto-psycholog.

(Novotný a Stará, 2002, s. 25)

Neziskový sektor

Neziskový sektor je důležitou součástí ekonomického i politického prostředí každé vyspělé země. Zasahuje tam, kde selhává stát.

V České republice se lze setkat se čtyřmi formami nestátních neziskových organizací s širokým spektrem zástupců:

- Občanské sdružení
- Nadace a nadační fondy
- Církevní právnické osoby zřizované církví či náboženskou společností
- Obecně prospěšná společnost

Neziskové organizace nejsou závislé na státu a své úsilí směřují na pomoc ve všech oblastech lidského života. Základním motivem činnosti je dobrá vůle a úsilí pomáhat a nikoliv návratnost investic. Případný zisk je investován do činnosti organizace.

Do neziskového sektoru se řadí například subjekty poskytující veřejné služby, subjekty pracující pro své členy, subjekty financující činnosti ostatních apod. Tyto subjekty můžeme najít v mnoha veřejně prospěšných oblastech, jako jsou sociální služby, péče o zdravotně postižené, řešení sociálních patologií, ochrana životního prostředí, kultura a ochrana kulturních památek nebo rozvoj komunit. Významnou oblastí neziskové práce je i oblast sportu.

Mezi nejvýznamnější neziskové organizace v České republice patří například:

- Občanská sdružení: Armáda spásy, Bílý kruh bezpečí, Arnika, Český červený kříž
- Nadace a nadační fondy: Kapka naděje, Nadace Terezy Maxové, Nadace rozvoje občanské společnosti, Nadace Charty 77, Naše dítě
- Církevní právnické osoby zřizované církví či náboženskou společností: Česká katolická charita
- Obecně prospěšné společnosti: Člověk v tísni, Finále Plzeň, Kühnův dětský sbor

Neziskové organizace získávají značnou část financí na podporu svých aktivit pořádáním řady akcí určených pro širokou veřejnost. K dosud nejúspěšnějším se řadí například „Běh pro paraple“ organizovaný na podporu zdravotně postižených sportovců, akce „Pomozte dětem“ podporující znevýhodněné a ohrožené děti do 18 let, „Bílá pastelka“ a „Světluška“ shromažďující finanční prostředky a informující veřejnost o životě nevidomých nebo každoroční Adventní koncerty.

Různorodost činnosti těchto veřejně prospěšných organizací je hlavním rysem a silnou stránkou tohoto sektoru. (Česká republika-oficiální web ČR, 2011)

„Činnost nestátních neziskových organizací upravují v České republice následující zákony, podle nichž se řídí proces registrace, organizační struktura, finanční řízení, hospodaření organizace a její zánik:

- Občanská sdružení se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- Obecně prospěšné společnosti zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Nadace a nadační fondy zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Církev a náboženské společnosti, církevní právnické osoby zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“ (Česká republika-oficiální web ČR, 2011)

1.3 Dobrovolnictví ve zdravotnictví

„Dobrovolnictví ve zdravotnictví se v České republice začalo postupně rozvíjet od roku 2000. Mnoho dobrovolníků dnes působí nejen v lůžkových zdravotnických zařízeních, ale i ve „zdravotně sociálním terénu“, kde pomáhají hlavně lidem s různým typem zdravotního postižení. Svou činností jim usnadňují návrat do společnosti i fungování v běžném životě, umožňují zapojit se do aktivit, které by pro ně samotné byly těžko dostupné. Dobrovolníci jsou tak přirozeným mostem, který propojuje zdravotnickou a sociální oblast.“ (Dobrovolník, 2011b)

V nemocnicích se osvědčily dobrovolnické programy jako jeden ze způsobů, který prostřednictvím komunikace dobrovolníka s pacientem, napomáhá psychické podpoře hospitalizovaných pacientů, přispívá k větší aktivizaci pacienta, dává mu motivaci a zasahuje do efektivnější organizace času a činnosti personálu. Celkově dobrovolnická činnost zlepšuje atmosféru v nemocnici. Tímto vším se podílí na zvyšování úrovně kvality péče o pacienta. Konkrétní zkušenosti se začleněním dobrovolnických programů má v ČR

celá řada státních i nestátních zdravotnických zařízení, velkých fakultních, krajských i menších oblastních a městských nemocnic. V některých případech spolupracuje zdravotnické zařízení s nestátní neziskovou organizací, jindy si zdravotnické zařízení řídí celý dobrovolnický program samo. O dobrovolnickou činnost ve zdravotnictví je dostatečný zájem i ze strany dobrovolníků, zapojují se do spolupráce v akutní i dlouhodobé péči. Věnují se pacientům dětského i dospělého věku, poskytují péči v lůžkových nebo terénních hospicích. (Dobrovolník, 2011b)

1.4 Dobrovolnictví ve zdravotnických zařízeních v zahraničí

Zapojení dobrovolníků do systému zdravotní péče je ve vyspělých zemích poměrně běžné a dobrovolnická činnost v této speciální oblasti je často považována za prestižní.

„Např. v USA, Holandsku, Německu, Velké Británii i jinde jsou dobrovolnické programy přirozenou součástí komplexní péče a dobrovolnická centra jsou proto začleněna do struktury zdravotnického zařízení. DC mají svůj management a vedoucí centra dobrovolnických služeb je velmi často členem top managementu zdravotnického zařízení. Počty dobrovolníků pomáhajících v nemocnicích se pohybují ve stovkách a často tvoří 1/3 počtu zaměstnanců daného zařízení.“ (Dobrovolník, 2011d)

Nestátní neziskové organizace byly prvními nositelkami myšlenky o dobrovolnictví ve zdravotnictví. Konkrétního fungování dobrovolníků v nemocnicích a jeho metodika vznikala ale od počátku z iniciativy zdravotníků uvnitř nemocnic. Pilotní nemocnicí v dobrovolnickém programu byla Fakultní nemocnice v Praze – Motole, další zdravotnická zařízení pak rychle přibývala.

Dobrovolnické programy ukázaly na velký význam podpůrné péče ve zdravotnictví a zařadily se mezi dobře fungující psychosociální programy. (Dobrovolník, 2011d)

„První pokus o nastartování samostatného programu dobrovolnictví v nemocnicích proběhl v roce 1998, kdy se do programu organizovaného Open Society Institut New York (dále jen OSI) přihlásila Baťova nemocnice Zlín a nemocnice sv. Karla Boromejského v Praze. Koordinátorka programu z OSI - Katherine Johnson vybrala zlínské kolegy, kteří sice zpracovali reálný program, ale nepodařilo se jim získat vedení nemocnice pro jeho realizaci.

Koncem roku 1998 byla proto doporučena ke spolupráci Fakultní nemocnice v Plzni, jejíž dva zástupci se zúčastnili na jaře 1999 mezinárodní konference o dané problematice v Budapešti. V té době HESTIA – Národní dobrovolnické centrum (dále jen Hestia – NDC) po dohodě s OSI a nadací Open Society Fund Praha (dále jen OSF) převzala tento pilotní program s názvem Dobrovolníci v nemocnicích.“ (Novotný a Stará, 2002, s. 9)

První klinikou, kde byl navázán kontakt s Hestia - NDC byla v listopadu 1999 Klinika dětské onkologie ve Fakultní nemocnici Motol. Bylo zde zahájeno jednání s prof. Josefem Kouteckým a MUDr. Ivanou Starou. Dalším oddělením byl Odborný léčebný ústav ortoptický nemocnice v Kroměříži. Do dubna 2001 se počet nemocnic a zdravotnických zařízení rozrostl na pět: Dům léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě, Léčebna dlouhodobě nemocných v Ryjčicích a Nemocnice v Českých Budějovicích. Koncem roku 1999 byla do programu zapojena jen jedna klinika Fakultní nemocnice Motol (dále jen FN Motol) a v dubnu 2001 to bylo již 19 klinik a oddělení z pěti zdravotnických zařízení v České republice. V Rajhradě si hospic program řídí sám, ve zbývajících případech jsou nositeli programu regionální dobrovolnická centra. V Praze to je Dobrovolnické centrum Klubu interaktivního domu o.p.s. (dále DC KID), v Kroměříži Spektrum o.s., v Ústí n. L. místní Dobrovolnické centrum a v Českých Budějovicích Ústav sociální práce Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity.

Tento dobrovolnický program nebyl jediným, který pracoval s dobrovolníky ve zdravotnickém prostředí. Zcela programově se o spolupráci s dobrovolníky hovoří v hospicové péči (prvním byl hospic sv. Anežky České v Červeném Kostelci). V ČR působí Společnost pro herní práci v nemocnicích a s dobrovolníky počítá řada stacionářů pro psychiatrické klienty. V době zahájení programu již ve FN Motol běžely motivační programy KID o.p.s., Interaktivní prázdniny a Indiánské prázdniny. Program "Dobrovolníci v nemocnicích" byl ale první, který se snažil zmapovat situaci v nemocnicích a připravit a odzkoušet ucelený systém práce s dobrovolníky v nemocnicích.

Za dobu realizace, od listopadu 1999 do dubna 2001, se do programu zapojilo 115 dobrovolníků, kteří odsloužili více než 1500 hodin.

Snahou Hestia – NDC bylo zajistit, aby i po ukončení tohoto pilotního programu, byly vhodné podmínky pro další nemocnice a zdravotnická zařízení, které hodlají spolupracovat

s dobrovolníky. Pro tuto myšlenku se podařilo získat podporu Ministerstva zdravotnictví České republiky.

„V Mezinárodním roce dobrovolníků 2001 podpořilo ministerstvo zdravotnictví z programu Národního plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením první vydání tohoto manuálu. Pro rok 2002 již ministerstvo vypsalo, opět v rámci stejného programu, dotace pro dobrovolnické programy v nemocnicích. Celkem se sešlo 14 projektů s celkovou požadovanou částkou 2.259 400 Kč a dotace byla přidělena 10 projektům v celkové výši 904 000 Kč.“ (Novotný a Stará, 2002, s. 9)

1.5 Hlavní principy a pravidla dobrovolnického programu ve zdravotnictví

Principy dobrovolnictví

1. Princip participace - aktivní postoj k životu a dění.
2. Princip solidarity – vnímání obtížnosti situace druhého a snaha pomoci.
3. Princip subsidiarity – dobrovolník se nespolehá pouze na stát.
4. Princip ochrany zdraví - pomáhá zachovat, případně zlepšit zdraví svého klienta a zároveň nepřepíná svoje síly.
5. Princip rovných příležitostí - zákaz diskriminace při práci s dobrovolníky.
6. Princip odpovědnosti – dobrovolník se cítí být odpovědným za druhé.
7. Princip nezištnosti a bezúplatnosti – peněžité odměna je obvykle nahrazena satisfakcí jiného druhu.
8. Princip sociálního učení - Dobrovolník má příležitost získat nové zkušenosti a poznatky, zejména v mezilidských vztazích. (Krutina, 2004, s. 6)

Zdravotnictví a zdravotně sociální oblast, která vyžaduje uplatňování pravidel, neboť je pro dobrovolníky jednou z nejnáročnějších oblastí.

- Dobrovolník nenahrazuje práci odborného personálu, ale doplňuje ji tam, kde je to vhodné a možné.
- Týmová spolupráce dobrovolníků se zdravotnickým personálem je důležitým předpokladem pro to, aby dobrovolnické činnosti probíhaly bezpečně pro pacienty, dobrovolníky i pro personál. (Krutina, 2004, s. 6)

Pro dobrovolníky platí „tři principy bezpečné dobrovolnické činnosti“:

1. Dobrovolník nemusí znát diagnosu, orientuje se na to, co i nemocný člověk může.
2. Dobrovolník sdílí s pacientem/klientem hlavně přítomný okamžik.
3. Optimální motivací dobrovolnickovy pomoci je podpora a pacientova/klientova psychická pohoda v přítomném okamžiku, ne výsledek léčby. (Krutina, 2004, s. 6)

1.6 Osvědčené typy dobrovolnických činností ve zdravotnických zařízeních

Ve zdravotnických zařízeních se v průběhu praxe osvědčily dobrovolnické činnosti, které jsou ve formě dlouhodobých a pravidelných návštěv, ale také jednorázové akce. Dobrovolníci se mohou cíleně věnovat jednomu pacientovi nebo mohou pracovat s celou skupinou dětí nebo dospělých.

Pro skupinu pacientů se zdravotním postižením se dobrovolníci uplatňují jako dlouhodobí nebo jednorázoví průvodci a umožňují pacientům zapojit se do běžných životních aktivit a také do nejrůznějších zájmových činností.

Náplně činností dobrovolníků s pacienty/klienty jsou rozmanité:

- Tvořivé volnočasové aktivity - společenské hry, výtvarné a hudební dílny, literární večery, divadelní představení, promítání filmů...
- Činnosti přispívající k rehabilitaci a nácviku soběstačnosti pacientů - trénování paměti, podpůrná rehabilitační nebo logopedická cvičení, zpívání nebo recitace jako rehabilitace řeči po mozkové příhodě...
- Organizace a pomoc při kulturních akcích jak ve zdravotnických zařízeních, tak v rámci aktivit pořádaných nestátními organizacemi ...
- Canisterapie jako dobrovolnická činnost – je specifickou velmi oblíbenou aktivitou jak u pacientů, tak u personálu i dobrovolníků samotných ...

Rozšiřují se i specifické dobrovolnické programy v náročných oborech, které se zaměřují na pomoc onkologickým pacientům, pacientům na ARO nebo v hospicové a paliativní péči.

Dobrovolníci se v těchto oblastech osvědčují, jsou velmi potřební a cenní. Celková organizace těchto programů, vstupní příprava, výběr dobrovolníků a jejich supervizní podpora musí být ale přizpůsobena vyšším nárokům na psychiku, aby byl vložený dobrovolnický lidský potenciál dobře zhodnocen. (Krutina, 2004, s. 6)

2 MANAGEMENT DOBROVOLNICTVÍ

Dobrovolnické programy a jejich fungování je potřeba řídit a organizovat. Většinou si dobrovolníky převezme DC a zajistí vše, co je třeba k evidenci dobrovolníků, provádí nábor dobrovolníků, jejich výběr a proškolení, zajišťuje průběžné supervize a kontakt s přijímajícími organizacemi

V takovém to případě hovoříme o modelu formálního dobrovolnictví. Tento model zahrnuje dobrovolné aktivity organizované prostřednictvím dobrovolnických center či jiných neziskových organizací realizujících dobrovolnické programy. Dobrovolníky vede obvykle profesionál – koordinátor dobrovolníků, který se řídí pravidly managementu dobrovolnictví, specificky upravenými pro konkrétní klienty či oblast služeb. (Dobrovolník, 2011a)

„Koordinátor dobrovolníků je nová profesní pozice obsahující prvky sociální práce a personalistiky.

Zatím není vytvořena jednotná metodika ohodnocení dobrovolnictví z hlediska přínosu pro společnost, ale již několik let se touto problematikou zabývají v Českém statistickém úřadu, kde vznikla metoda výpočtu hodnoty dobrovolné práce.“ (Dobrovolník, 2011a)

2.1 Dobrovolnická centra

„Dobrovolnická centra fungují jako prostředníci mezi dobrovolníky a přijímajícími organizacemi, jimiž jsou například ústavy sociální péče. Cílem je poskytnout smysluplnou činnost občanům (všech věkových kategorií) a vyhledávat ty, kteří potřebují pomoc. Dobrovolnická centra chtějí nejenom pomáhat, ale i motivovat mladé lidi tak, aby se dobrovolnictví stalo přirozenou součástí společnosti.“ (Adra, 2011a)

2.2 Řízení programů ve zdravotnictví

Vývoj dobrovolnických programů ve zdravotnických zařízeních prošel od svých počátků významným vývojem. Jejich rozvoj iniciovala v roce 1999 HESTIA NDC a průkopníky byly v několika dalších letech i další nestátní neziskové organizace. V současné době si již dobrovolnické programy ve zdravotnických zařízeních organizují a řídí samy nemocnice (např. FN v Motole, Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, Krajská nemocnice Liberec a

další...) nebo na programu spolupracují s místní nestátní neziskovou organizací. Aby mohl být dobrovolnický program jedním z nástrojů, který přispívá ke zvýšení kvality péče ať už v nemocnicích nebo v sociální oblasti, musí být dobře nastavený a vedený z obou stran.

Bezpečné zapojení „laických lidských zdrojů“ v profesionálně řízeném a strukturovaném nemocničním prostředí vyžaduje dobře nastavené mantinely a profesionální koordinaci celého programu:

Za nastavení pozice dobrovolníka, bezpečný průběh a efekt dobrovolnické činnosti ve zdravotnickém zařízení zodpovídá sama nemocnice, ať už s někým spolupracuje nebo ne, proto jsou pravidla programu definována v metodickém doporučení MZČR:

a1) „Metodické doporučení pro zavádění dobrovolnického programu v nemocnici v souladu s procesy řízení rizik a bezpečnosti pacientů“ (Viz Portál kvality – projekty 2008).

a2) „Metodika evaluace dobrovolnických programů ve zdravotnických zařízeních“ (Viz Portál kvality – projekty 2009).

b) Kvalitní management dobrovolnického programu ze strany spolupracující nestátní neziskové organizace může být podpořen akreditací u Ministerstva vnitra ČR, na základě které může NNO požádat o finanční dotaci.

c) Postavení dobrovolníka v sociálních službách je sice definováno v novele zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách, která byla přijata roku 2007, ale aktuálně probíhající diskuze naznačují potřebu úpravy do podobného metodického pokynu jako má MZČR. (Dobrovolník, 2011a)

2.3 Vzdělávání a supervize pro koordinátory dobrovolníků ve zdravotnických zařízeních

Nutným předpokladem pro úspěšné řízení dobrovolnického programu je dobré proškolení koordinátora dobrovolníků. Jak ukazuje desetiletá zkušenost, dobrovolnická činnost ve specifickém provozu zdravotnických zařízení, vyžaduje, aby nemocnice měla svého vyškoleného koordinátora, jen tak bude přínosná a zároveň pro všechny bezpečná.

Vzdělávání a supervizím koordinátorů ve zdravotnických zařízeních se speciálně věnuje společnost Consult Hospital pod vedením MUDr. Ivany Kořínkové:

a) Pro vzdělávání koordinátorů byl vytvořen speciální vzdělávací program „**Certifikovaný kurz pro koordinátory dobrovolníků a dobrovolnických programů v systému zdravotní péče**“, který je akreditovaný MZČR a je určen pro zdravotnické nelékařské pracovníky.

b) Consult Hospital realizuje i nadstavbové tematické semináře a supervize pro koordinátory dobrovolníků a dobrovolnických programů ve zdravotnictví a poskytuje konzultační služby a podporu pro nově zaváděné dobrovolnické programy ve zdravotnických zařízeních. (Dobrovolník, 2011a)

Consult Hospital zajišťuje:

- **Vzdělávání a supervize pro koordinátory dobrovolníků a dobrovolnických programů** v zařízeních poskytujících zdravotní a zdravotně sociální služby.
- **Konzultační podpora zdravotnickému zařízení** nebo organizaci působící v oblasti zdravotně sociálních služeb **k počáteční implementaci programu.**
- **Konzultační pomoc při řešení problematických situací** s podrobnou analýzou a vyhodnocení příčin a možnosti nápravy vzniklé situace.
- **Spolupráce na evaluaci programu**, tvorbě nové koncepce, harmonogramu krátkodobých a dlouhodobých cílů, doporučení strategie postupu.
- **Vedení skupinových supervizí pro dobrovolníky** ve zdravotnických zařízeních a pro dobrovolníky v programech zaměřených na podporu zdravotně handicapovaných klientů. (Consulth, 2012)

3 DEFINOVÁNÍ PROBLEMATIKY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

3.1 Vymezení cílů

Cílem diplomové práce je vytvoření projektu podporujícího dobrovolnické programy v oblasti zdravotnictví. Teoretická část definuje základní pojmy, které charakterizují problematiku dobrovolnictví ve zdravotnictví. Praktická část je zaměřená na analýzu dobrovolnických programů ve zdravotnictví u nás, zmapování možností dobrovolnických programů využitelných pro oblast zdravotnictví, zejména rozšíření a využití těchto aktivit ve Zlínském kraji. Jako příklad dobré praxe jsou popsány dobrovolnické programy zabývající se oblastí zdravotnictví realizované dobrovolnickým centrem Spektrum v Kroměříži a jsou podrobeny SWOT analýze. Shrnutí praktické části a její výsledky definují požadavky na projektovou část, jejímž výsledkem je projekt, který naplní cíle diplomové práce.

Obr. č. 1 Sběr dat, zdroj:vlastní

3.2 Metody sběru dat a informací

Data a informace potřebné k analyzování dobrovolnické činnosti byly získávány postupně pomocí uskutečňování rozhovorů, dotazování, nastudováním literatury a článků zveřejněných v médiích a v neposlední řadě velkou měrou byly získány ze sborníků vydaných v průběhu 10 let při příležitosti konferencí s tématem dobrovolnictví. Tyto konference se konaly od roku 2001 tradičně v Kroměříži pod záštitou Klubu UNESCO Kroměříž ve spolupráci s Národním dobrovolnickým centrem Hestia a Dobrovolnickým centrem Spektrum Kroměříž.

Při sběru dat byly využity metody kvalitativního výzkumu. Výzkum byl prováděn na malé skupině respondentů s cílem zjistit chování dobrovolníků, přijímajících a vysílajících organizací, společnosti a veřejnosti v problematice dobrovolnictví ve zdravotnictví.

3.2.1 Expertní rozhovor

Z kvalitativních metod byl použit Expertní rozhovor.

Expertní rozhovory jsou přibližně 40ti minutové strukturované hloubkové rozhovory s lidmi, kteří se ve specifické oblasti pohybují řadu let. Jsou specialisty a dokáží odborně zodpovědět otázky, které klade zadavatel výzkumu. Tito lidé jsou zdrojem cenných rad a svými zkušenostmi mohou pomoci poukázat na souvislosti, které jiným výzkumem nelze mnohdy zjistit. Mohou upozornit na chyby, kterých je možné se dopustit a mohou doporučit další postupy.

Postup při expertním rozhovoru:

- ✓ Zvolíme si mix respondentů (expertem mohou být například představitelé institucí působících v dané oblasti, vrcholoví manažeři, odborní pracovníci).
- ✓ Připravíme si rozhovor.
- ✓ Provedeme osobní nebo telefonické rozhovory v délce přibližně 40 minut.
- ✓ Rozhovory přepíšeme.
- ✓ Provedeme analýzu získaných informací.
- ✓ Vyvodíme závěry a doporučení.

Výstupem z výzkumu je kvalitativní analýza. Expertní rozhovory jsou využity při navrhování podoby nových projektů. (Výzkumy Soukup, 2009)

Rozhovory byly uskutečněny průběžně od listopadu 2011 do března 2012.

Expertní rozhovory byly uskutečněny s respondenty:

- **MUDr. Eva Nováková** - předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž, rozhovor ze dne 16. 11. 2011. **ER1:** Cílem rozhovoru bylo získání informací o postavení dobrovolnictví ve společnosti, zkušenosti s prezentací dobrovolnictví u nás, možnosti prezentace dobrovolnictví jako občanské ctnosti. Rozhovor byl doplněn o poznatky ze „Sborníků“ vydaných při příležitosti konferencí s tématem dobrovolnictví. (Přepis rozhovoru Příloha PV)
- **PhDr. Dagmar Cruzová** – vedoucí dobrovolnického centra a předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů v Kroměříži, rozhovor byl poskytnut dne 16. 11. 2011. **ER2:** Cílem rozhovoru bylo získání podrobných informací o managementu dobrovolnictví. (Přepis rozhovoru Příloha PVI)
- **Bc. Lenka Chytilová** - předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů pro děti a mládež, specialista na dobrovolnictví ve zdravotnictví. Rozhovory byly poskytnuty dne 23. 11. 2011 a 6. 3. 2012. **ER3:** Cílem rozhovoru bylo získat komplexní obraz o dobrovolnických programech v DC SPEKTRUM v Kroměříži. (Přepis rozhovoru Příloha PVII)

Další metodou bylo dotazování.

3.2.2 Dotazování

Dotazy (viz Příloha PV) byly pokládány dobrovolníkům DC Spektrum Kroměříž, kteří se podílí na realizaci programu ve zdravotnických zařízeních. Cílem dotazování bylo zjistit přínos dobrovolnické činnosti jak pro klienta, tak pro dobrovolníka samotného. Výstupem z dotazování je odpověď na otázku, co přináší dobrovolnictví jim samotným, co klientům a jak jsou dobrovolníci vnímáni svým okolím.

Potvrdila se zde také domněnka, že DC Spektrum je ve Zlínském kraji příkladem dobré praxe.

3.2.3 Rozhovory

Další rozhovory: vedoucí azylového domu, vrchní sestra okresní nemocnice, ředitelka DSS. Tyto rozhovory byly také uskutečněny průběžně od listopadu 2011 do března 2012.

Tyto typy rozhovorů byly anonymní, respondenti si nepřáli zveřejnit svá jména. Cílem těchto rozhovorů bylo zjistit zájem zdravotnických zařízení jako potencionálních přijímajících organizací o dobrovolnické programy.

R1-vedoucí azylového domu (muž): „ O využití dobrovolníků pro náš azylový dům neuvažujeme, pracují zde kvalifikované ošetrovatelky, zdravotní sestry a sociální pracovníce, na které jsou naši klienti zvyklí. Riziko z přístupu cizích osob nepodstupujeme a dobrovolníci pro nás tímto rizikem jsou. Naši klienti by si také těžko zvykali na nové lidi uvnitř našeho domu.“

R2-vrchní sestra okresní nemocnice (žena): „O využití dobrovolníků v naší okresní nemocnici neuvažujeme, prozatím využíváme profesionální zdravotní klauny na dětském oddělení. Museli bychom se o dobrovolnických programech dozvědět víc. Prozatím nás nikdo s konkrétní nabídkou neoslovil. Ovšem rozhodnutí vždy záleží na vedení nemocnice.“

R3-ředitelka DSS (žena): „O dobrovolnictví jsem slyšela, ale podrobnosti o dobrovolnických programech ve zdravotnictví nemáme. Přivítali bychom nějakou zajímavou přednášku nebo nabídku, pak bychom mohli o takovém programu uvažovat. Jistě by u nás dobrovolníci našli uplatnění.“

Cílem rozhovorů bylo zmapovat situaci dobrovolnictví ve zdravotnictví v ČR, ale zejména podchytit stav dobrovolnických programů ve zdravotnictví. Otázkou bylo, zda je o tyto dobrovolnické programy zájem ze strany dobrovolníků, ale také otázka dostatečného využití těchto služeb zdravotnickými zařízeními jako přijímacími organizacemi.

3.2.4 Informace, rozhovory a články zveřejněné ve sbornících, médiích a na webových stránkách

Informace vycházely také z článků uveřejněných v regionálních novinách Okno do kraje, Zlínský deník, z webových stránek jednotlivých dobrovolnických center, z webových stránek věnujících se dobrovolnictví (dobrovolník, Hestia, volunteer...), webové stránky MZČR...

Cílem bylo získání komplexních informací a stavu dobrovolnictví v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb.

3.2.5 Evropský rok dobrovolnictví 2011

V rámci Evropského roku dobrovolnictví 2011, který byl zaměřen na podporu aktivního občanství, bylo jedním z mnoha cílů zajistit větší zviditelnění dobrovolných činností v EU.

V rámci tohoto projektu byly uskutečněny setkání, výstavy a jiné akce, ze kterých jsem čerpala mnohé další informace pro analytickou část diplomové práce.

3.3 Analýza- pojetí marketingu ve zdravotnictví

„Marketing je způsob řízení institucí, který je orientován na uspokojování potřeb spotřebitelů (občanů, klientů). Prostřednictvím uspokojování těchto potřeb má být současně dosahováno stanovených cílů příslušných institucí a zajišťován jejich rozvoj.“ (Gladkij et al., 2003, s. 349)

„Při marketingu jde o stanovení cílů dlouhodobého charakteru v souvislosti s předpokládaným vývojem vnějšího prostředí. Jsou analyzovány cíle dané instituce ve vazbě na společenské poslání a vlastní ekonomické i jiné zájmy.“ (Gladkij et al., 2003, s. 349)

3.3.1 Strategická situační analýza

Strategická situační analýza je velmi důležitou součástí tvorby strategie, jelikož umožňuje managementu instituce si uvědomit, jaká je současná situace, jaké má instituce předpoklady úspěchu, na co by se měl management v současnosti i v budoucnu soustředit a kam by mělo jeho snažení v budoucnu směřovat.

Analýza většinou začíná definicí poslání, pokračuje externí analýzou makrookolí a mikrookolí, následuje interní analýza a získané informace management v rámci syntézy shrne a vyhodnotí.

3.3.2 Definice poslání

Poslání zdůvodňuje existenci organizace, vymezuje její pole působnosti a zároveň působí jako jednotící prvek, který usměřňuje jednání manažerů i zaměstnanců tak, aby pracovali v

zájmu organizace. Poslání by mělo být definováno realisticky, výstižně a nepříliš široce ani ne úzce tak, aby se organizace mohla na jeho základě jasně rozhodovat.

3.3.3 Externí analýza

Vedení organizace by mělo dobře poznat okolní prostředí, aby pochopilo jeho povahu a faktory, které jej ovlivňují. Výsledkem externí analýzy je tedy znalost managementu, který na jejím základě může formulovat strategii tak, aby orientace podniku odpovídala jeho okolí. Externí analýza by měla být zaměřena na dvě části prostředí - na makrookolí a mikrookolí podniku.

Analýza makrookolí organizace umožňuje managementu uvědomit si především vazby a souvislosti mezi jednotlivými působícími faktory a v neposlední řadě i příležitosti a hrozby, na které by se měla organizace zaměřit.

Vhodnou metodou je tzv. PEST analýza, jejíž název pochází z angličtiny a je odvozen z názvu druhů faktorů, které jsou analyzovány. Jedná se o faktory politicko-právní (Political), ekonomicko-hospodářské (Economical), sociálně-kulturní (Social) a faktory vědecko-technologické (Technological). Faktory jsou do analýzy zahrnuty podle důležitosti jejich vlivu nejen v současnosti, ale i podle jejich předpokládaného vývoje v budoucnosti.

Informace o důležitých faktorech získané z PEST analýzy je možné využít při tvorbě scénářů vývoje okolí podniku. Prostřednictvím metody tvorby scénářů může management simulovat jednotlivé varianty vývoje externího prostředí a určit jejich případný vliv na strategii. Pokud je faktorů málo, lze vytvářet scénáře na základě jejich kombinace. V ostatních případech se doporučuje vytvářet scénáře, které se od sebe výrazně liší, tj. například scénáře optimistické, realistické a pesimistické.

Prvním krokem **analýzy mikrookolí** je vymezení odvětví a definice jeho základních

Charakteristik. Na základě uvedených charakteristik je možné rozhodnout o struktuře a

fázi životního cyklu odvětví. Struktura odvětví může být atomizovaná, která z hlediska podniku vytváří spíše hrozby než příležitosti, oligopolní nebo konsolidovaná. V modelu

životního cyklu odvětví, jímž prochází každé odvětví podobně jako například výrobek, rozlišujeme fázi vzniku, růstu, ustálení, dozrání a úpadku. (Strateg, 2012)

3.3.4 Interní analýza

Po analýze okolního prostředí se management musí zaměřit na analýzu zdrojů a schopností vlastní organizace, aby dokázal určit nejen silné a slabé stránky, ale i klíčové kompetence a specifické přednosti organizace.

V jistém smyslu je interní analýza důležitější než analýza externího prostředí, avšak management musí řádně zpracovat obě analýzy, aby na jejich základě dokázal skloubit příležitosti, které okolí nabízí, s vlastními zdroji a schopnostmi podniku. (Strateg, 2012)

3.3.5 Syntéza

Množství údajů získaných prostřednictvím externí a interní analýzy je vhodné ve zjednodušené a přehledné formě shrnout tak, aby měl management všechny podstatné informace k dispozici.

Nejjednodušším, i když velmi významným, nástrojem je SWOT analýza, která ve formě diagramu slouží pro posouzení vzájemných vztahů mezi silnými stránkami, slabými stránkami, ohroženími a příležitostmi. Odtud také její název Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats. (Strateg, 2012)

4 STRUČNÝ SOUHRN TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část je souborem informací a definicí základních pojmů a teoretickým průřezem obecných dobrovolnických pojmů. V teoretické části je popsána problematika dobrovolnictví ve zdravotnictví a management dobrovolnictví zabývající se řízením dobrovolnických programů, stanovením pravidel dobrovolnické práce ve zdravotnictví, nábořem dobrovolníků a jejich přípravou a také vzděláváním. Tématu dobrovolnictví se věnuje zejména odborná literatura autorů Jiří Tošner a Olga Sozanská, mnoho informací a zkušeností lze nalézt také na webových stránkách jednotlivých dobrovolnických center. Cenné informace jsou získány ze sborníků vydaných při příležitosti konferencí konaných pod záštitou Klubu UNESCO Kroměříž ve spolupráci s Národním dobrovolnickým centrem Hestia a Dobrovolnickým centrem Spektrum Kroměříž, tematicky zaměřených na problematiku dobrovolnictví. Tyto informace poskytují desetiletou historii problematiky dobrovolnictví a jejího vývoje. Zdrojem informací jsou také výstavy a setkávání dobrovolníků při příležitosti ERD 2011. Média však o dobrovolnictví příliš nehovoří, a pokud ano, pak málo výrazně. Teoretická část podává obraz o činnosti dobrovolnických center a jejich službách a o možnostech jejich využití.

Na konci teoretické části je shrnut způsob získávání informací a jsou naznačeny postupy vedoucí k vyhodnocení položených otázek.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VYHODNOCENÍ SBĚRU DAT A ANALÝZA DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ

„Setkáváme se s nimi v různých oblastech života společnosti. Ne všechno totiž vyřeší v lidských životech čistě ekonomické vztahy, trh a práce za mzdu. Tam, kde jejich možnosti končí nebo kde jsou velmi omezené, nastupují dobrovolníci. Lidé, kteří dělají něco dobrého pro druhé bez finanční odměny, jen proto, že chtějí pomáhat.“ (Zlínský kraj, 2008)

5.1 Vyhodnocení rozhovorů

Všechny typy rozhovorů a dotazování sloužily k celkovému přehledu o dobrovolnictví ve zdravotnictví. Expertní rozhovory byly stěžejním zdrojem informací o dobrovolnických programech. Dotazování dobrovolníků jen okrajově doplňuje obraz dobrovolnictví ve zdravotnických zařízeních. Anonymní dotazy jsou vzorkem zastupujícím stranu přijímajících organizací. Všechny ostatní informace z článků a médií doplňují celkový obraz o stavu dobrovolnických programů v ČR.

5.1.1 Expertní rozhovory ER1, ER2, ER3

ER1- MUDr. Eva Nováková - předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž, rozhovor ze dne 16. 11. 2011. ER1: Cílem rozhovoru bylo získání informací o postavení dobrovolnictví ve společnosti, zkušenosti s prezentací dobrovolnictví u nás, možnosti prezentace dobrovolnictví jako občanské ctnosti. Rozhovor byl doplněn o poznatky ze „Sborníků“ vydaných u příležitosti konferencí zaměřených na tematiku dobrovolnictví.

Analýza rozhovoru ukázala, že společnost v naší zemi se za dobu posledních 12 let postupně dozvídá prostřednictvím odborníků na dobrovolnictví o jednotlivé problematice této oblasti. Pomocí Klubu UNESCO Kroměříž byla po řadu let zajištěna prezentace a propagace dobrovolnictví a byly předávány praktické zkušenosti nasbírané v jednotlivých dobrovolnických centrech. Konferencí se v průběhu let účastnila i řada osobností kulturní a politické scény naší země, a tak bylo dobrovolnictví lehce a pomalu implementováno do plánů státních organizací. Cyklus konferencí vyvrcholil ERD 2011 a teď je na dobrovolnících, jak budou pokračovat ve své prezentaci.

Závěry a doporučení: Je třeba podpořit prezentace dobrovolnických programů ve zdravotnictví prostřednictvím všech dostupných prostředků, jako jsou média, přednášky, prezentace na veřejnosti i ve zdravotnických zařízeních.

ER2 - PhDr. Dagmar Cruzová – předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů v Kroměříži, rozhovor byl poskytnut dne 16. 11. 2011. ER2: Cílem rozhovoru bylo získání podrobných informací o managementu dobrovolnictví.

Analýza tohoto rozhovoru přispěla k objasnění řízení dobrovolnických programů. Rozhovor popisuje finanční řešení dobrovolnických programů, nábor dobrovolníků, jejich pojištění. Ukazuje management dobrovolnictví a odkrývá možnosti a příležitosti pro přijímající organizace.

Závěry a doporučení: Management dobrovolnictví zajišťuje koordinaci dobrovolnických programů ve zdravotnictví, zajišťuje přípravu kvalitních dobrovolníků pro zdravotnická zařízení, která jsou choulostivá na možná rizika, která hrozí při vstupu cizích osob do těchto zařízení. Je třeba dobře prezentovat tento způsob řízení dobrovolnických programů a dát možnost budoucím klientům (přijímajícím organizacím) si uvědomit, co mohou využitím těchto programů získat.

ER3 - Bc. Lenka Chytilová - předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů pro děti a mládež, rozhovory byly poskytnuty dne 23. 11. 2011 a 6. 3. 2012. ER3: Cílem rozhovoru bylo získat komplexní obraz o dobrovolnických programech v DC SPEKTRUM v Kroměříži.

Tento expertní rozhovor byl stěžejním pro analýzu dobrovolnických programů ve zdravotnictví a to zejména byl přínosem jako zdroj informací o DC Spektrum v Kroměříži.

Analýza tohoto rozhovoru popisuje jednotlivé etapy vzniku, působení a dobré praxe DC Spektrum v Kroměříži a současně odhaluje stav dobrovolnictví ve Zlínském kraji. Z rozhovoru vyplývá, že DC Spektrum je velmi dobře fungující NNO, která na základě svých kladných praktických výsledků působí na celou oblast Kroměřížska. Je zde citelně znát přístup obyvatelstva k dobrovolnictví, a tak zájem občanů a studentů o práci dobrovolníka je zde pozitivní a dostatečný. Zdravotnická zařízení šla také příkladem a zapojila se do programu dobrovolníci v nemocnici.

Závěry a doporučení: z uvedeného rozhovoru vyplývá, že Kroměřížsko, a to zejména DC Spektrum a jeho dobrovolnické programy pro oblast zdravotnictví, jsou příkladem pro

ostatní okresy Zlínského kraje. Svým přístupem a spoluprací se studenty rovnou vychovávají dobrovolníky, kteří mohou být příkladem pro ostatní. Na příkladu tohoto DC lze vytvořit doporučující návod, jak se do programu mohou zapojit i ostatní.

5.1.2 Zhodnocení dotazování dobrovolníků:

Jednoduché otevřené dotazy byly položeny prostřednictvím dotazníku celkem 32 dobrovolníkům DC Spektrum Kroměříž.

Na základě dotazů, se potvrdila hypotéza, že dobrovolnictví přináší pozitiva jak klientům, tak samotným dobrovolníkům. Většina respondentů se shodla na tom, že dobrovolnictví je naplňuje pocitem dobře vyplněného času, ale také přináší pocit sebezhodnocení a upevnění vlastního já.

Návratnost dotazníků 21.

Všech 21 dobrovolníků se shodlo na tom, že DC Spektrum je příkladem dobré praxe a zaslouží si kladné doporučení a že cítí dobrovolnictví jako občanskou povinnost.

17 respondentů odpovědělo na otázku: Jak myslíte, že Vás vnímá okolí (Příbuzní, kamarádi, kolegové...)? Že je třeba posílit povědomí okolí. 4 respondenti myslí, že je povědomí o činnosti dobrovolníků ve zdravotnictví dostatečné.

Celkově lze říci, že i samotní dobrovolníci cítí, že dobrovolnické programy ve zdravotnictví si zaslouží veřejnou prezentaci a neustálou podporu, zejména v oblasti výchovy k dobrovolnictví.

5.1.3 Rozhovory R1, R2, R3

Respondenti těchto anonymních rozhovorů zastupují stranu klientů, tedy potencionálních přijímajících organizací. Všichni tři dotazovaní jsou součástí vedení příslušného zdravotnického zařízení.

Analýza odpovědí ukazuje tři různé odpovědi a různé zájmy o dobrovolnické programy.

R1 – negativní přístup, nepřipouští zájem o programy, aniž by byl dostatečně informován. Budoucí spolupráci vylučuje.

R2 – prozatím negativní přístup, ale připouští zájem o bližší informace a budoucí spolupráci nevylučuje.

R3 – Kladný přístup a ochota přijmout informace, kladná úvaha o budoucí spolupráci.

Z uvedených rozhovorů vyplývá, že informovanost budoucích přijímajících organizací má vliv na rozhodování o možném zájmu o dobrovolnický program ve zdravotnictví.

Je tedy potřebné nabídnout dostatečné informace všem zdravotnickým zařízením a organizacím, které by mohli do budoucna využít dobrovolnické programy ve zdravotnictví.

5.1.4 Shrnutí

Na základě rozhovorů a dotazování s dobrovolníky a dalšími kompetentními osobami, které se přímo podílí na dobrovolnických programech ve zdravotnictví, je možné konstatovat, že dobrovolnictví ve zdravotnictví má širokou podporu na celém území ČR ve formě dobrovolnických center a organizací. Zájem veřejnosti o dobrovolnickou činnost je velký a podmínky pro dobrovolnickou činnost ve zdravotnictví se neustále vylepšují. Lidé začínají chápat, že dobrovolnictví je může naplňovat a obohacovat.

Všechny dotazy a rozhovory potvrzují, že současná situace dobrovolnictví ve zdravotnictví vyžaduje podporu dobrovolnických programů, zejména podporu v oblasti jejich prezentace a výchovy k dobrovolnictví.

Výchovou k dobrovolnictví je myšlena nejen prezentace pro veřejnost, ale zejména výchova managementu současného i budoucího, který řídí nebo se bude podílet na řízení zdravotnických zařízení. Nabízí se vytvoření projektu, který by byl jedním z mnoha kroků, které je třeba udělat pro současné dobrovolnictví a jeho rozvoj v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb.

5.2 Dobrovolníci ve zdravotnictví

Dobrovolnictví ve zdravotnictví je velmi specifickou záležitostí a vyžaduje si tak mnohem náročnější výběr dobrovolníků, jejich následné vzdělávání a dodržování pravidel.

5.3 Dobrovolnická centra

Od roku 2001 má dobrovolnictví svou pravidelnou mezinárodní konferenci v Kroměříži. Dobrovolnická centra vznikají na různých místech Zlínského kraje a do dobrovolnických aktivit se v různém rozsahu zapojují u různých organizací stovky lidí. Jedním z dobrovolnických center v kraji je vsetínské občanské sdružení Adorea. Působí jako prostředník mezi zájemci o dobrovolnictví a přijímajícími organizacemi, které mají zájem o práci dobrovolníků. Dobrovolnické centrum poskytuje služby pro přijímající organizace a dobrovolníky, které zjednodušují zapojení dobrovolníka do organizace a řídí činnost v

souladu se zákonem o dobrovolnické službě (pojištění dobrovolníka, proškolení, psychologické vyšetření tak, aby zapojení dobrovolníků vyžadovalo co nejmenší práci pro přijímající organizace). Adorea realizuje v současnosti dva dobrovolnické programy: Dobrovolníci v nemocnici a Pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, při péči o děti, mládež a rodinu v jejich volném čase.

Dobrovolnické centrum zlínského občanského sdružení Samari- dobrovolnické programy: Děti a mládež, Senior, Handicapovaní, Krizové události, Zahraniční brigády.

Zkušenost s dobrovolníky mají i charitní organizace. "S dobrovolníky pracujeme při pořádání každoroční Tříkrálové sbírky. Do koledování bývá u nás přímo zapojeno na 90 lidí. Všichni stráví při koledování a při nezbytné přípravě i několik desítek hodin času," řekl Josef Šebestík z Oblastní charity v Kroměříži. (Zlínský kraj, 2008)

5.3.1 Shrnutí

Dobrovolnická centra se nacházejí v bohatém zastoupení na celém území ČR, Zlínský kraj má zastoupení ve všech okresech, jednotlivé dobrovolnické organizace jsou uvedeny v seznamu dobrovolnických organizací Zlínského kraje (viz příloha PII). Tato zařízení fungují jako prostředník mezi zájemci a dobrovolnictví a organizacemi, které mohou nabízené služby dobrovolníků využít.

5.4 Dobrovolnické programy ve zdravotnictví

Dobrovolnické programy, které působí v oblasti zdravotně sociální péče, jsou už svým charakterem koncipovány a v praxi realizovány jako programy podpory zdraví. Posílením lidského kontaktu cíleně u pacientů podporují to, co přímo souvisí s celkovou kvalitou života. Aktivizuje vlastní zájem pacienta o zdraví a tak pomáhá zvládnout aktuální stav nemoci.

Dobrovolnictví je zároveň i cestou osobního rozvoje pro samotné dobrovolníky.

Dobrovolnictví ve zdravotnictví na rok 2011 - Pracovní plán pracovní skupiny

Činnost organizací, které se zabývají dobrovolnickými programy ve zdravotní a zdravotně sociální oblasti se v Evropském roce dobrovolnictví:

tři klíčové projekty:

a) Projekt „Význam dobrovolnictví ve zdravotně sociální oblasti“

b) Projekt „Pražská pětka“

c) Projekt „Zmapování aktuální situace a potřeb pro optimální začleňování dobrovolnických programů ve zdravotnických zřízeních v ČR“ – projekt realizuje Consult Hospital, s.r.o. za podpory MZČR. Výstupem by měl být komplexní přehled o počtu dobrovolnických programů v lůžkových zdravotnických zařízeních v ČR, způsobu jejich organizace, počtu dobrovolníků a typu jejich činnosti. Výstupy projektu budou k dispozici na podzim 2012.

Složení pracovní skupiny Dobrovolnictví ve zdravotnictví:

Mgr. Milena Kalvachová – Oddělení kvality OZS, MZČR

Mgr. Lenka Melicharová - Mezinárodní odbor MZČR

Bc. Soňa Čechová - Odbor vědy a vzdělávání MZČR

MUDr. Ivana Kořínková - konzultant zdravotně sociálních dobrovolnických programů, Consult Hospital,s.r.o

Mgr. Karin Pospíšilová – Lékořice, o.s, zastupuje „Pražskou pětku“ (koordinátory pražských dobrovolnických programů)

Mgr. Ilona Sniegoňová – Slezská diakonie

Ing. Miroslav Michálek – Okamžik, o.s.

Michal Čančík B.Th. a Alena Skutilová - ADRA

Pavla Tichá - Amélie, o.s.

Mgr. Ladislava Kohoutová – Krajská nemocnice Liberec

Mgr. Zuzana Velebová – Fakultní nemocnice Brno a DC Motýlek,o.s.

Růžena Srbová - Nemocnice Žatec, o.p.s. (Dobrovolník, 2011e)

5.5 Příklady dobrovolnických programů v různých oblastech zdravotnictví

Dobrovolnické programy pomáhají v mnoha různých oblastech zdravotní a sociální problematiky. Níže uvedené příklady jsou výčtem možností využití v různých zdravotnických a sociálních zařízeních.

5.5.1 Dobrovolník v nemocnici

Vsetínská nemocnice zahájila v loňském roce dobrovolnický program v nemocnici. Pilotním oddělením se stalo oddělení LDN.

Posláním tohoto dobrovolnického programu je umožnění lidského kontaktu, přispění ke zlepšení psychosociálních podmínek pacientů na lůžkových odděleních, posílení duševní pohody pacienta a jeho postoje k aktivní spolupráci na uzdravení, vyplnění volného času nemocného, motivace. Dobrovolník může pomoci překlenout náročné chvíle v nemocnici a přispět k lepšímu průběhu a efektu léčby.

Hlavní zásadou je, aby dobrovolnická pomoc nijak nenarušovala zavedený léčebný režim a provoz v nemocnici a co nejlépe a vhodně doplňovala práci odborného personálu tam, kde je to možné. (© Adorea,2011)

5.5.2 Dobrovolnické centrum – Akce Pontony

Posláním programu Dobrovolnické centrum – Akce Pontony je podpora lidí s mentálním a kombinovaným postižením nebo autismem starších 16 let, která vede k samostatnosti při zvládání každodenních povinností, ke schopnosti hájit vlastní práva, prosazovat své zájmy a zapojovat se tak do běžného života. Program funguje také jako kontaktní místo pro zájemce o dobrovolnictví, jehož cílem je propagace a podpora myšlenky dobrovolnictví ve službách pro lidi s postižením.

O službu je ze strany klientů velká poptávka, a to nejen kvůli ojedinělosti programu, ale hlavně proto, že služba pružně a přímo reaguje na jejich zakázky a řeší problémy ze všech možných oblastí života. Program bezprostředně reflektuje aktuální a stále sílící potřebu mladých lidí s postižením mluvit za sebe, samostatně se rozhodovat a hájit svá práva a zájmy ve společnosti a osobním životě. Kromě plnění konkrétních cílů jednotlivých klientů

má program pozitivní vliv i na osobu dobrovolníka, velmi pozitivně navíc působí v osvětové rovině – na společnost, v níž se klient s dobrovolníkem pohybují. (Občanské Sdružení Máme Otevřeno? © 2010)

5.5.3 Amélie

Dobrovolnický program Amelie, o.s. je realizován v Praze, Olomouci a Středočeském kraji. Dobrovolníci působí v nemocnicích, v Centrech a Klubech Amelie i mimo ně a jsou neoddělitelnou součástí aktivit Amelie, o.s.

Dobrovolnický program Amelie je akreditován Ministerstvem vnitra ČR a řídí se doporučením Ministerstva zdravotnictví ČR. Probíhá na pěti odděleních onkologických a hemato-onkologických klinik ve fakultních nemocnicích v Praze (VFN v Praze) a v Olomouci (FN OL).

Koordinátoři dobrovolnického programu absolvovali školení HESTIA, o.s. a IKORI. Pravidelně se zúčastňují pravidelných supervizí koordinátorů, vedených MUDr. Ivanou Kořínkovou - konzultantkou pro zdravotně-sociální oblast a specialista na dobrovolnické programy v nemocnicích, která je i konzultantkou metodiky dobrovolnického programu Amelie.

Dobrovolnický program Amelie je specifický svým zaměřením výhradně na oblast onkologie. Vznik a registrace tak úzce specifikovaného dobrovolnického programu byla reakcí na častou absenci dobrovolnických programů na onkologických odděleních. Důvodem je potřeba specifického výběru a přípravy dobrovolníků. Na školeních Amelie se připravují i dobrovolníci pro jiná Dobrovolnická centra z celé ČR. (Amélie, 2011)

5.5.4 Dobrovolníci v zařízeních pro handicapované klienty

Základní myšlenkou tohoto dobrovolnického programu je přispět ke zlepšení psychosociálních podmínek handicapovaných klientů v sociálních zařízeních.

Dobrovolníci se podílejí na těchto konkrétních činnostech:

- komunikační činnosti a pořádání her s klienty přiměřeně jejich možnostem,
- výtvarná činnost,

- podle potřeb přijímající organizace pomoc při sportovních nebo kulturních akcích pro klienty. (Adra, 2011b)

5.5.5 Program „Nemocníci“- Oblastní nemocnice Kladno, a. s.

Program „Nemocníci“ z hlediska klienta spočívá v ONK v rozvoji sociálních kontaktů, podpoře duševní a emoční pohody a náviku sebeobsluhy, ale i rehabilitaci poškozených psychomotorických funkcí nad rámec standardně poskytovaných služeb zdravotnickým zařízením. Zvládání nároků na odborné technické znalosti a dovednosti a zároveň se pacientovi věnovat i na lidské rovině není jednoduché. Do zařízení zdravotní péče může dobrovolník vnést více lidského kontaktu pro překlenutí pacientových náročných chvil v nemocnici. Program zde pokračuje úspěšně již čtvrtým rokem. (Dck, 2008)

5.5.6 Bolest a moudrost

Program zahrnuje dva vzájemně se doplňující směry:

Doprovázení vážně nemocných: Zapojení do tohoto programu se uskutečňuje především v léčebně dlouhodobě nemocných, ale také v nemocnici či v domácnostech. Jednou za týden či čtrnáct dní jsou klienti navštěvováni, je jim nabízen přátelský rozhovor. Dobrovolníci naslouchají jejich slovům o bolestech, ale i radostech i moudrosti života a také přinášejí veselé a zajímavé novinky z „vnějšího“ světa.

Aktivizační služby pro seniory: Dobrovolníci působí v domovech pro seniory jako společníci osamělých obyvatel. Mohou jim např. pomáhat se psaním dopisů, předčítat z knih, trávit s nimi čas společnými rozhovory, přinášejí nové informace a podněty. Dobrovolníci také hravou formou klientům umožňují znovu získat kontakt se sociálním prostředím. (Farnost Cheb, 2009)

5.5.7 Dobrovolníci v hospicové a paliativní péči

Dobrovolníci tvoří nedílnou součást hospicového týmu. Ten je složen nejen z ošetřujícího personálu - lékařů, sester, sociálních pracovníků, ošetřovatelů - ale i psychologů, duchovních a dobrovolníků.

Dobrovolníci se podílejí na životě hospice a jeho pacientů i pracovníků – ale nenahrazují odbornou zdravotnickou péči personálu. Dobrovolníci tráví čas s pacienty - pomáhají jako společníci, mohou pacientům předčítat, doprovázet je do zahrady, na programy v hospici apod. Jsou nepostradatelní při pořádání akcí pro veřejnost, benefičních aktivitách. Dobrovolníci pomáhají i např. s překlady, administrativou, pečují o zahrady či květiny v hospici.

Obr. č. 2 paliativní péče 1, zdroj: (Aphpp, 2010)

Dobrovolnické programy v členských organizacích APHPP

Z průzkumu, který APHPP udělala ve svých členských organizacích v roce 2010, vyplývá, že většina organizací má zavedené dobrovolnické programy: dobrovolnický program má 13 organizací, 5 z nich je akreditováno ministerstvem vnitra, v programech pracuje přes 270 dobrovolníků, ve většině organizací probíhá pravidelné školení dobrovolníků pro výkon dobrovolnické služby, je zajištěna supervize, jsou uzavírané dobrovolnické smlouvy, více než polovina má zřízenou samostatnou pozici koordinátora dobrovolníků. APHPP se snaží získat prostředky na profesionalizaci dobrovolnických programů v hospicích v České republice a tím pomoci ke zlepšení péče o těžce nemocné a umírající.

Jak ukazuje dlouholetá zkušenost nejen ze zahraničí, dobře vyškolení dobrovolníci mají svou nezastupitelnou roli v hospicovém týmu, který poskytuje komplexní péči o nemocného a jeho blízké, rodinu. Předpokladem optimálně připraveného dobrovolníka je adekvátně připravený a kompetentní koordinátor, který celý dobrovolnický program řídí a má na starost. (APHPP, 2010)

Lůžková péče: Dobrovolnický program

Dobrovolnický program v OLUNG nenahrazuje práci zdravotnického personálu, ale doplňuje osamoceným nemocným to, co je pro ostatní nemocné s dobře fungujícím rodinným zázemím samozřejmostí – zájem druhého člověka. Dobrovolníci nedělají zdravotnickou práci, ale starají se o volný čas pacientů – povídají si s nimi, předčítají z novin, luští s pacienty křížovky či s nimi chodí na krátké procházky v areálu OLUNG. Pro některé pacienty je pouhá procházka po chodbě nebo okolo nemocnice v přátelském doprovodu velkou radostí. (Olung, 2011)

5.5.8 Shrnutí

Dobrovolnické programy ve zdravotnictví a sociálních službách pomáhají širokému spektru pacientů a klientů a stávají se faktorem, který příznivě ovlivňuje volnočasové aktivity, ale také motivuje pacienty k vlastnímu uzdravování. Tyto programy dávají pocit lidství v prostředí, které mnohdy postrádá individuální přístup k pacientovi jako k člověku.

Využití těchto programů přináší obohacení konkrétních zdravotnických a sociálních zařízení. Služby nabízené dobrovolnickými centry však nejsou využity v takovém rozsahu, jaký by si klienti těchto zařízení zasloužili.

5.6 ROK 2011- Evropský rok dobrovolnictví

Dne 24. 11. 2009 přijala Rada ministrů zodpovědných za kulturu rozhodnutí, jímž se rok 2011 vyhlašuje „**Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství**“. Zároveň stanovila, že obecným účelem evropského roku je podněcovat a podporovat úsilí, které Společenství, členské státy, místní a regionální orgány vyvíjejí, aby občanské společnosti vytvořily podmínky pro dobrovolnictví v Evropské unii (EU) a zajistily větší zviditelnění dobrovolných činností v EU, a to zejména výměnou zkušeností a osvědčených postupů.

Cíle evropského roku jsou:

Usilovat o to, aby bylo v EU vytvořeno prostředí příznivé pro dobrovolnictví s cílem zakotvit dobrovolnictví jakožto součást podpory občanské účasti a činností lidí pro lidi v kontextu EU a ve vhodných a nezbytných případech řešit stávající překážky bránící dobrovolným činnostem;

umožnit organizátorům dobrovolných činností, aby zlepšili jejich kvalitu, s cílem usnadňovat dobrovolné činnosti a pomáhat organizátorům zavádět nové druhy dobrovolných činností a podněcovat navazování kontaktů (networking), mobilitu, spolupráci a součinnost v rámci občanské společnosti a mezi občanskou společností a dalšími oblastmi v rámci EU;

oceňovat a uznávat dobrovolné činnosti s cílem podporovat vhodné pobídky pro jednotlivce, společnosti a organizace pro rozvoj dobrovolníků a na úrovni EU a členských států zajistit uznávání dobrovolnictví ze strany tvůrců politik, organizací občanské společnosti, veřejných institucí a odvětví formálního a neformálního vzdělávání, jakož i zaměstnavatelů, pokud jde o dovednosti a kompetence rozvíjené prostřednictvím dobrovolnictví;

zlepšit povědomí o hodnotě a významu dobrovolnictví s cílem zlepšit obecné povědomí o důležitosti dobrovolnictví jakožto projevu účasti občanů, která přispívá k řešení otázek společného zájmu všech členských států, jako je harmonický rozvoj společnosti a sociální soudržnost. (Dobrovolník, 2011f)

5.6.1 Shrnutí

Evropský rok dobrovolnických činností na podporu aktivního občanství 2011 přinesl spoustu projektů, které zviditelňují záslužnou činnost dobrovolníků. ERD 2011 se však také stal mezníkem, kdy rozvíjející se dobrovolnictví již získává svoje místo ve společnosti a je postaveno před úkol udržet a posílit tuto pozici jak v povědomí veřejnosti, tak zejména v oblasti zdravotnických organizací.

5.7 Analýza dobrovolnických center

Převážná většina dobrovolnických center jsou nestátní neziskové organizace (NNO). Několik z nich působí ve spolupráci a s podporou zdravotnického zařízení, jako na příklad DC Lékořice, o.s. při Fakultní nemocnici v Praze Krči, DC Motýlek, které vzniklo při Fakultní nemocnici v Brně a dnes působí v řadě dalších zdravotnických a sociálních zařízeních v Brně i okolí, a také DC Malíček při Kojeneckém ústavu v Praze Krči.

Názorným příkladem rozkvětu dobrovolnictví ve zdravotnictví je Fakultní nemocnice v Praze-Motole. V roce 1999 do FN začala docházet skupinka dobrovolníků na oddělení dětské onkologie. Koncem roku 2003, bylo řízení dobrovolnického programu z NNO KID, o.p.s. slavnostně a za účasti ředitele nemocnice JUDr. Ing. Miloslava Ludvíka předáno do rukou interního dobrovolnického centra Fakultní nemocnice Motol, které je dodnes integrální součástí nemocnice. V roce 2004 bylo ve FN v Praze Motole zaregistrováno celkem 81 dobrovolníků, kteří docházeli na 20 klinik či oddělení, včetně jednoho ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze na Karlově. Dalších 71 dobrovolníků bylo zaregistrováno mimo akreditovaný režim na jednorázovou činnost. Koncem roku 2009 to bylo již celkem 322 dobrovolníků působících na 15 klinikách FN v Motole, z toho pravidelně docházelo 96 dobrovolníků, jednorázových akcí se účastnilo 226 dobrovolníků. DC FN v Motole se stalo vyhledávaným metodickým a konzultačním centrem pro další zdravotnická zařízení v ČR.

DC zřizovaná a podporovaná ADRA jsou samostatnou kapitolou. Vznikly tak o.s., která dnes úspěšně působí ve městech: České Budějovice, Česká Lípa, Frýdek-Místek, Prostějov, Valašské Meziříčí, Zlín, Ostrava a Praha. Taktéž vzniklo několik dobrovolnických center při Charitě, například v Českých Budějovicích, Chebu, Táboře a Ostravě. Svá DC má i hospicové hnutí: TŘI, o.s. při hospici v Čerčanech. V zařízeních sociálních služeb i v domácnostech působí Hospicové hnutí Vysočina, o.s. v Novém Městě na Moravě, podobně jako DC při sdružení Cesta domů, zabývající se domácí hospicovou péčí v Praze. Další DC vznikala při NNO, pomáhajících lidem s různým typem postižení, jako například Okamžik, o.s. (zrakově postižení), LATA, o.s. (sdružení na pomoc rizikové mládeži), Fokus, o.s., které má v řadě měst DC pomáhající lidem s duševním onemocněním, podobně Máme otevřeno, o.s. v Praze, které podporuje lidi se speciálními potřebami, převážně s mentálním postižením a autismem.

V současné době působí regionální dobrovolnická centra v Brně, Českých Budějovicích, České Lípě, Českém Těšíně, Frýdku-Místku, Havlíčkově Brodě, Hradci Králové, Chebu, Kadani, Karlových Varech, Kladně, Kroměříži, Liberci, Novém Městě na Moravě, Olomouci, Opavě, Ostravě, Pardubicích, Pelhřimově, Písku, Plzni, Praze, Prostějově, Přerově, Sokolově, Táboře, Třebíči, Uherském Hradišti, Ústí nad Labem, Ústí nad Orlicí, Valašském Meziříčí, Vsetíně a Zlíně. Jednotlivá centra mají specifický charakter daný místem a náplní své činnosti. V řadě dalších měst se realizují dobrovolnické programy jako součást činnosti jiné organizace. (Dobrovolník, 2011g)

5.8 Nemocnice a zdravotnická zařízení ve Zlínském kraji

Zlínský kraj a jeho zdravotnická zařízení se ve větší či menší míře s dobrovolnictvím setkávají. Okresní a krajská nemocnice však nevyužívají nabídku dobrovolnických programů dostatečně.

5.8.1 Dobrovolnictví v Krajské nemocnici T. Bati, a.s.

Dobrovolnictví je něco, co má smysl. Je to pomoc konkrétnímu člověku. Každý z nás může nabídnout své zkušenosti, schopnosti nebo talent.

V prosinci roku 2010 byla uzavřena smlouva s Dobrovolnickým centrem ADRA Zlín ohledně spolupráce v oblasti dobrovolnické služby. Cílem dobrovolnictví je především přispět ke zlepšení psychosociálních podmínek pacientů na Gerontologickém centru prostřednictvím dobrovolníků – tj. umožnit seniorům prožít příjemně čas, který stráví v nemocnici. Dobrovolníci docházejí za pacienty jednou za týden na jednu nebo dvě hodiny a společně trávit volný čas.

Dobrovolník jako společník dobrovolník a pacient tráví volný čas předčítáním knih, rozhovory, hrají společenské hry, doprovází je při vycházkách atd. Dobrovolníci pro skupiny pacientů – vedení kroužků (zpívání, malování, rukodělné práce atd.). Dobrovolníci při organizaci a pomoci jednorázových akcí (vánoční besídky, Mikuláš atd.).

Kontaktní osoba: email: dc.zlin@adra.cz **Dobrovolnické centrum ADRA Zlín**
telefon: 731 157 471

koordinátor dobrovolníků: Mgr. Pavlína Pejlová

web: www.adra.cz/zlin , kancelář: Burešov 4886, Zlín 760 01

Obr.č .3 Dobrovolníci v KNTB zdroj: (Kntb, 2011)

5.8.2 Nemocnice Vsetín

Vsetínská nemocnice je také příkladem dobré praxe. Zde působí DC Adorea, jehož působnost na Vsetínsku je již od roku 2003, teprve však v loňském roce se podařilo uvést program dobrovolníci v nemocnice do Vsetínské nemocnice na oddělení LDN.

© **Adorea – dobrovolnické centrum Vsetín, o.s.**,

Tyršova 1271, Vsetín 755 01, tel.: +420 571 99 92 23,

e-mail: dobrovolnik@adorea.cz

5.8.3 Nemocnice Kroměříž

Nemocnice v Kroměříži se zapojila mezi prvními do projektu dobrovolníci v nemocnici. Ve spolupráci s DC Spektrum vznikl program Dobrovolníci v nemocnici v Léčebném ústavu ortoptickém při Nemocnici v Kroměříži. Zde dobrovolníci působí úspěšně od roku 1999. Jistě se však najdou i jiná oddělení, která by mohla dobrovolnický program také využít.

5.8.4 Nemocnice Uherské Hradiště

Uherskohradištská nemocnice dobrovolnické programy nevyužívá. Volný čas a psychosociální podporu řeší na dětském oddělení pomocí Zdravotních klaunů. Zdravotní klauni pravidelně přináší smích a radost hospitalizovaným dětem. Za dětskými pacienty v uherskohradištské nemocnici jezdí již několik let. Zdravotní klauniády probíhají pro každé dítě individuálně na pokoji a podporují psychickou pohodu pacientů.

Obr. č. 4 Zdravotní klauni 2 *Izdroj: (Nemocnice UH, 2012)*

Občanské sdružení Zdravotní klaun je v České republice velmi uznávané pro svoji odbornost v oblasti využívání humoru ve zdravotnictví. V současnosti navštěvují zdravotní klauni pravidelně 55 nemocnic v Čechách a na Moravě. 75 zdravotních klaunů rozesměje ročně více než 70.000 dětských pacientů. Novinkou jsou návštěvy klaunů také u seniorů a geriatrických pacientů. Většina nákladů je hrazena z darů firemních a individuálních dárců.

Zdravotní klauni nejsou dobrovolníci, ale profesionálové!!!

Obr. č. 5 Zdravotní klauni 2 zdroj: (Nemocnice UH, 2012)

5.9 Analýza dobrovolnictví ve zdravotnictví

Zdravotnictví je velmi specifickou oblastí, i zde dochází k uspokojování potřeb občanů prostřednictvím naplnění cílů, které si stanovily organizace poskytující služby ve zdravotní a sociální oblasti. PEST analýza je jednou z možností, jak si uvědomit souvislosti mezi faktory působícími na prostředí a dává tak managementu příležitost zaměřit se na jednotlivé prvky, které s sebou přinášejí příležitost nebo naopak značí určitou hrozbu.

5.9.1 Analýza vnějšího prostředí

Politická situace v naší zemi je v současné době velmi chaotická, napříč tomu si dobrovolníci nacházejí cestu k uplatnění svých cílů. Ministerstvo zdravotnictví se zapojuje do dobrovolnictví podporou programu „Dobrovolníci v nemocnicích a podporou NDC HESTIA.

Krize, která postihuje nejen zdravotnictví, ovlivňuje chování organizací a nevynechává ani zdravotnická zařízení, která jsou potenciálními přijímajícími organizacemi. Tyto instituce

redukuje činnosti, které nejsou pro chod zařízení nezbytné. Tato nepříznivá **Ekonomická** situace ovlivňuje zcela výrazně rozhodování managementu o pořízení „nadstandardních“ služeb, ke kterým mnohé nedobře informované vedení zařízení dobrovolnictví přiřazují.

Omezené rozpočty způsobují často komunikační propast. Snahou dobrovolníků by mělo být tuto propast překonat.

Financování dobrovolnických programů je realizováno z grantů.

Za dobu rozvoje dobrovolnictví došlo k legislativním změnám, které si postupně rozvoj dobrovolnické služby vyžádal.

Pomocí dobrovolníků v organizacích poskytujících sociální služby bylo přijetí zákona o sociálních službách 108/2006 Sb. Dobrovolník v zákoně nebyl uveden mezi osobami poskytujícími sociální služby. Zapojení občanů do dobrovolnických činností je i přes mnohdy nepříznivou **Sociální** situaci čím dál citelnější. Možná právě nepříznivé okolnosti nutí lidi k zamyšlení nad svými činy a životem a tak lidé mají k sobě blíž. Dobrovolnická činnost mnohdy stírá sociální rozdíly mezi jednotlivými dobrovolníky a klienty.

Dnešní doba přináší výhody ve formě **Technologií**, které umožňují rychlý přenos informací a umožňují tak komunikaci neomezeného množství lidí. Tímto způsobem lze předávat informace, jejichž předání by jinou cestou vyžadovalo mnohem více času.

5.9.2 Očekávání

Ideálním stavem v oblasti dobrovolnictví ve zdravotnictví a sociálních službách je situace, kdy veřejnost chápe dobrovolnictví, jako občanskou ctnost, přijímá tuto skutečnost s obdivem a úctou k jejím vykonavatelům. Státní i soukromé instituce podporují dobrovolnické programy a předměty o dobrovolnictví ve zdravotnictví a sociálních službách jsou součástí výuky příslušných vzdělávacích institucí.

Zdravotnická zařízení a instituce (včetně sociálních) plně využívají dobrovolnické programy ve prospěch svých klientů. Firemní dobrovolnictví je součástí podpory dobrovolnictví a dobrovolnictví jako ctnost dobrého občana je přirozenou součástí zdravotní a sociální péče.

5.9.3 Analýza vnitřního prostředí

Vnitřní prostředí je průběžně podrobně popisováno v jednotlivých kapitolách práce.

Dobrovolnické organizace zajišťují personální obsazení dobrovolnických programů, organizují výběr, zajišťují administrativu a další vzdělávání dobrovolníků. Pro realizaci zdravotnických dobrovolnických programů je třeba obezřetně vybírat zájemce o práci dobrovolníka. Náklady spojené s výběrem, administrativou, vzděláním a dále i činností dobrovolníků jsou hrazeny DC prostřednictvím grantů. Obecně si DC získávají postupně v očích veřejnosti svoji pozici. Nejlepším argumentem pro smysluplnost a potřebnost těchto programů jsou však konkrétní příklady dobré praxe, které vylepšují obecný pohled na dobrovolnictví.

5.10 SWOT analýza dobrovolnictví ve zdravotnictví ve Zlínském kraji

Zlínský kraj je zastoupen okresy Zlín, Uherské Hradiště, Kroměříž a Vsetín.

Každý z těchto okresů se více či méně podílí na dobrovolnických programech ve zdravotnictví. SWOT analýza ukazuje na jednotlivé silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby tohoto regionu v oblasti dobrovolnictví. (Tab. č.1)

Tab. č. 1 SWOT analýza –dobrovolnictví ZK, vlastní zpracování

Silné stránky	Slabé stránky
ZÁJEM VEŘEJNOSTI O DOBROVOLNICKOU ČINNOST VYSOKÁ ODBORNOST POSKYTOVATELŮ DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ PODPORA FUNGUJÍCÍCH DC	MALÁ INFORMOVANOST O FINANČNÍCH ZDROJÍCH PRO NNO NEDOSTATEČNÁ INFORMOVANOST KLIENTŮ SLABÉ MOTIVAČNÍ ZAPOJENÍ PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ
Příležitosti	Hrozby
EXISTENCE PRŮVODCE DOBROVOLNICKÝMI PROGRAMY EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ FINANCÍ ZE SF VĚTŠÍ INFORMOVANOST O NABÍDCE SLUŽEB VYLEPŠENÍ VLASTNÍ PREZENTACE ZVÝŠENÍ SPOLUPRÁCE MEZI ORGANIZACEMI A OSTATNÍMI SUBJEKTY ZVÝŠENÍ MOTIVACE A KVALIFIKACE ZVÝŠENÍ ÚSPĚŠNOSTI PODPORA MĚSTA MOŽNOST MEZINÁRODNÍCH SETKÁNÍ A VÝMĚN ZKUŠENOSTÍ FINANČNÍ PROSTŘEDKY EU, MPSV, DALŠÍ ZDROJE INTERNET JAKO ZDROJ INFORMOVANOSTI VYUŽITÍ DOTACÍ ZE STÁTNÍ SPRÁVY SETKÁVÁNÍ POSKYTOVATELŮ PODPORA MINISTERSTVA ZDRAVOTNICTVÍ A NDC HESTIA ERD 2011 INTERPRETACE DOBROVOLNICTVÍ JAKO VZDĚLÁVÁNÍ	NEZÁJEM VEŘEJNOSTI A POLITIKŮ O NABÍZENÉ SLUŽBY NEZÁJEM KLIENTŮ O SLUŽBY ZHORŠENÍ NEBO NARUŠENÍ KOMUNIKACE S MĚSTEM NEINFORMOVANOST MANAGEMENTU PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ LIDSKÝ FAKTOR – RIZIKA SPOJENÁ SE VSTUPEM CIZÍCH OSOB PSEUDODOBROVOLNICTVÍ UKONČENÍ DOBROVOLNICKÝCH PROGRAMŮ BEZ MOŽNOSTI POKRAČOVÁNÍ NEGATIVNÍ POSTOJ PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ NÍZKÝ KREDIT DOBROVOLNICTVÍ VE SPOLEČNOSTI

5.11 Shrnutí

Zlínský kraj má nejsilnější zastoupení dobrovolnictví na Kroměřížsku. Zde působící DC Spektrum kladně ovlivňuje přístup k dobrovolnickým programům v regionu. Další oblastí, která se snaží o rozvoj dobrovolnictví je Vsetínsko. Zbývající okresy Uherské Hradiště a Zlín jsou méně aktivní v oblasti dobrovolnictví. Zde je třeba využít silných stránek a příležitostí a vzít si také příklad z fungujících programů. Eliminací hrozeb a potlačením slabých stránek má Zlínsko možnost přiblížit se k očekáváním a vizím a rozvinout dobrovolnické programy ve prospěch klientů i dobrovolníků celého Zlínského kraje.

6 DC SPEKTRUM KROMĚŘÍŽ

Občanské sdružení SPEKTRUM preventivních programů pro děti a mládež v Kroměříži vzniklo v roce 1999. Je nestátní neziskovou organizací, která je zaregistrována Ministerstvem vnitra České republiky pod číslem VS/1-1/40 559/99-R dne 28. 6. 1999.

Občanské sdružení SPEKTRUM spolupracuje při realizaci dobrovolnických programů s Národním dobrovolnickým centrem Hestia Praha a s Klubem UNESCO Kroměříž.

Dále spolupracuje při realizaci dobrovolnických programů se Střediskem výchovné péče pro děti a mládež v Kroměříži, se Sociálními službami Kroměříž, s Úřadem práce v Kroměříži, se studenty Vyšší odborné školy pedagogické a sociální, dále s Odborným léčebným ústavem ortoptickým při Nemocnici v Kroměříži, Nemocnicí sv. Vincence de Paul, Psychiatrickou léčebnou v Kroměříži. O.s. Spektrum je od roku 2001 držitelem pověření MPSV k výkonu sociálně právní ochrany dětí. Od roku 2005 bylo o.s. Spektrum zvoleno Národním koordinačním centrem Asociace Programu Pět P v České republice.

(SPEKTRUM, 2011)

DC Spektrum jako příklad dobré praxe

Historie DC Spektrum ukazuje, že lze dobrovolnické programy pro oblast zdravotnictví a sociálních služeb úspěšně a dlouhodobě realizovat a že tato činnost přináší pozitivní výsledky.

6.1.1 PROGRAM DOBROVOLNÍCI V NEMOCNICI

Tento program si jako cíl určil zlepšení psychosociálních podmínek dětí, hospitalizovaných na ortoptickém oddělení Nemocnice v Kroměříži a v Léčebně pro dlouhodobě nemocné v Nemocnici Sv. Vincence de Paul v Kroměříži. Tento dobrovolnický program je dlouhodobě podporován Ministerstvem zdravotnictví v rámci Programu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, který zaštituje odbor psychosociální péče MZČR.

DC se podařilo zapojit do projektu dobrovolníky z řad studentů Vyšší pedagogické školy – oboru sociální pedagog a také z řad vybraných nezaměstnaných z Kroměříže.

U všech dobrovolníků nezbytné jejich psychologické vyšetření, základní výcvik, který je zaměřený na komunikaci s dětmi, techniky práce s malou dětskou skupinou a na seznámení se specifiky oboru ortoptiky. Každé dva měsíce je organizováno pro dobrovolníky supervizní setkání s koordinátorem a odborným garantem projektu.

Pojištění všech dobrovolníků je zajištěno u Hasičské pojišťovny prostřednictvím NDC Hestia Praha.

Dobrovolníci připravují pro děti volnočasové aktivity všeho druhu (různé hry a soutěže – výtvarné, sportovní, hudebního...). Někteří dobrovolníci jsou zaměřeni na individuální práci. Vybranému dítěti pomáhají při realizaci rehabilitačních cvičení, při doučování nebo psaní domácích úkolů.

V roce 2010 se podařilo rozšířit program Dobrovolníci v nemocnici i do Psychiatrické léčebny v Kroměříži. Studentky oborů psychologie a dramaterapie dojíždějí z Olomouce jednou týdně a věnují se pacientům s chronickým psychotickým onemocněním.

Další novou aktivitou je programu Písnička pro tebe. 25 studentů Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži pravidelně dochází na gerontopsychiatrická oddělení léčebny a připravuje s týdenní frekvencí pro pacienty muzikoterapeutický program. (SPEKTRUM, 2011)

Program Dobrovolníci v nemocnici v Léčebném ústavu ortoptickém při Nemocnici v Kroměříži

Sdružení "SPEKTRUM preventivních programů pro děti a mládež" se věnuje realizaci dobrovolnických programů již od roku 1998. Prvním dobrovolnickým programem byl ve spolupráci s Krizovým centrem pro děti a mládež - Střediskem výchovné péče individuální preventivní program Pět P. Tento se na základě získaných velmi pozitivních zkušeností stal nyní již nepostradatelnou součástí následné péče o děti - klienty krizového centra. Program Pět je realizován pod metodickým vedením Národního dobrovolnického centra Hestia Praha. Spolupráce s NDC se během posledních čtyř let výrazně rozšířila (Dobrovolníci v nemocnici, Dobrovolnictví nezaměstnaných absolventů). Tyto programy

mají mezi sebou zajímavé styčné body, které umožňují v některých případech jejich velmi dobré propojení. Program Dobrovolníci v nemocnici vznikl z iniciativy paní doktorky MUDr. Ivany Staré, které se podařilo vdechnout tomuto programu život. V roce 1999 byly vytvořeny podmínky pro realizaci tohoto programu i v Kroměříži. Cíle se nakonec podařilo dosáhnout díky podpoře ředitele Nemocnice v Kroměříži pana doktora MUDr. Petra Pšikala, který k realizaci Programu Dobrovolníci v nemocnici dal svůj souhlas.

„O zapojení do tohoto programu jako dobrovolníci projevíli velký zájem studenti Vyšší pedagogické školy v Kroměříži, oboru sociální pedagog. S řadou studentů této školy jsme měli velmi dobrou zkušenost z realizace Programu Pět P a další studenti se nám hlásili do programu Dobrovolníci v nemocnici. Všichni vybraní zájemci o zapojení do programu následně prošli psychologickými testy a absolvovali specializovaný výcvik. Poté již začali docházet na ortoptické oddělení, každý z nich jednou týdně na 2-3 hodiny. Bylo skutečně obdivuhodné, jak tito studenti dokázali skloubit svůj do večera nabitý rozvrh hodin na vyšší odborné škole s tím, že si vždy našli potřebný čas nejen k docházce na oddělení, ale i na pravidelná supervizní setkání s koordinátorem programu. V současné době je do programu zapojeno 32 dobrovolníků.“

(Klub Unesco Kroměříž A Hestia Národní Dobrovolnické Centrum Praha, 2001)

Zajímavou zkušeností bylo zapojení mladých nezaměstnaných absolventů do programu Dobrovolníci v nemocnici. Mnozí z nich našli v tomto programu možnost naplnění jejich přebytku volného času, způsobeného nezaměstnaností a byl pro ně i prevencí proti pocitu nepotřebnosti a nerealizovanosti.

(Klub Unesco Kroměříž A Hestia Národní Dobrovolnické Centrum Praha, 2001)

6.2 SWOT analýza dobrovolnických programů v DC Spektrum

Dobrovolnické programy v DC Spektrum jsou fungujícími projekty s dobrými výsledky. (Tab. č. 2)

Tab. č.2 SWOT analýza DC Spektrum, vlastní zpracování

Silné stránky	Slabé stránky
<p>HISTORIE A TRADICE</p> <p>DOBRÉ JMÉNO DC</p> <p>ODBORNÉ VEDENÍ</p> <p>SPOLUPRÁCE MEZI ORGANIZACEMI</p> <p>VELKÁ INFORMOVANOST OBYVATEL V OBLASTI</p> <p>PROGRAM NABÍZÍ MOŽNOST UPLATNĚNÍ STUDENTŮ V PROGRAMU</p>	<p>DOJÍŽDĚNÍ DOBROVOLNÍKŮ DO ORGANIZACÍ</p> <p>NÍZKÝ KREDIT DOBROVOLNICTVÍ VE SPOLEČNOSTI</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>PODPORA MĚSTA</p> <p>MOŽNOST SETKÁNÍ A VÝMĚN ZKUŠENOSTÍ</p> <p>FINANČNÍ PROSTŘEDKY EU, MPSV, MHMP, DALŠÍ ZDROJE</p> <p>INTERNET JAKO ZDROJ INFORMOVANOSTI</p> <p>VYUŽITÍ DOTACÍ ZE STÁTNÍ SPRÁVY</p> <p>PODPORA MINISTERSTVA</p> <p>PODPORA NDC HESTIA</p> <p>EVROPSKÝ ROK DOBROVOLNÍKŮ 2011</p> <p>INTERPRETACE DOBROVOLNICTVÍ JAKO VZDĚLÁVÁNÍ</p> <p>VĚTŠÍ MEDIALIZACE PROGRAMU</p> <p>OSOBNÍ KOMUNIKACE S PŘIJÍMACÍMI ORGANIZACEMIO</p>	<p>NEINFORMOVANOST MANAGEMENTU PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ</p> <p>LIDSKÝ FAKTOR - PSEUDODOBROVOLNICTVÍ</p> <p>UKONČENÍ PROJEKTU BEZ MOŽNOSTI POKRAČOVÁNÍ(NEBUDOU VYTVOŘENY PODMÍNKY A ZÁZEMÍ)</p> <p>NEGATIVNÍ POSTOJ PŘIJÍMAJÍCÍCH ORGANIZACÍ</p> <p>NÍZKÝ KREDIT DOBROVOLNICTVÍ VE SPOLEČNOSTI</p> <p>RIZIKA PŘINÁŠEJÍCÍ VTUP CIZÍHO ČLOVĚKA (DOBROVOLNÍKA)</p> <p>NEOCHOTA ORGANIZACÍ INVESTOVAT DO ZÁZEMÍ PRO DOBROVOLNÍKY</p> <p>ABSENCE FINANČNÍCH ZDROJŮ</p> <p>NEJISTOTA ZDROJŮ</p> <p>NEDOSTATEČNÝ RESPEKT ČR K NNO</p>

6.3 Shrnutí

Dobrovolnické centrum Spektrum je příkladem dobré praxe, která má již svoji historii a může být modelem a vzorem pro mnohé další. Dobře fungující DC působí pozitivně na celé svoje okolí. Vychovává nejen dobrovolníky, ale i občany regionu k přirozenému přijetí této činnosti. Zkušenosti tohoto DC mohou být příkladem pro rozvoj ostatní dobrovolnických organizací v kraji.

7 ZHODNOCENÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část diplomové práce měla za úkol dát odpovědi na otázky kladené při rozhovorech a dotazování a měla analyzovat situaci dobrovolnických programů v ČR, zejména pak ve Zlínském kraji.

Z provedených analýz a rozhovorů vyplynulo, že současný stav dobrovolnických programů je široce zastoupen v mnoha oblastech zdravotní a sociální problematiky. Ze strany občanů je dostatečný zájem o dobrovolnickou činnost a pomocí dobrovolnických center jsou tyto dobrovolníci připravováni na poskytování nabízených služeb.

Analýza potvrdila, že nejslabším prvkem dobrovolnických programů je samotný zájem potenciálních přijímajících organizací. Malá znalost managementu těchto zařízení často nepřipouští žádné úvahy o zapojení do dobrovolnických programů. Důležitými poznatky jsou tedy zjištění o nedostatečné prezentaci těchto programů již u studentů zdravotních oborů, budoucích zaměstnanců přijímajících organizací, či budoucích manažerů. Je třeba posílit prezentaci dobrovolnických programů, a to u veřejnosti obecně, zejména pak u zdravotníků. Vyřešení kvalitní informovanosti vedení institucí, které by mohli implementovat tyto dobrovolnické programy do svých zařízení, je přímo výzvou a jedním z kroků, jak začlenit dobrovolnictví do péče o klienty jako přirozené součásti této služby.

III. PROJEKTOVÁ ČÁST

8 CÍLE PROJEKTU

Praktická část práce ukázala, že nejslabším článkem v implementaci dobrovolnických programů do oblasti zdravotnictví a sociální oblasti jsou samy potencionální přijímající organizace, respektive vstřícnost a pochopení managementu těchto zařízení. Důležitým cílem je tedy výchova k pozitivnímu myšlení směrem k dobrovolnictví a zavedení dobrovolnických programů a jejich uplatnění do většiny těchto zařízení.

Projekt je tedy cíleně zaměřen na prezentaci dobrovolnictví ve zdravotnictví jak pro veřejnost, tak zejména na výchovu odborného zdravotnického personálu a managementu potencionálních přijímajících organizací.

8.1 Strategické cíle a akční plány

Prvním strategickým cílem projektu je zviditelnění dobrovolnických činností v oblasti zdravotní a sociální a umožnění přístupu informací o těchto činnostech široké veřejnosti.

Tabulka č. 3. Strategický cíl a akční plán 1, Zdroj: vlastní zpracování

STRATEGICKÝ CÍL Č. 1	Zviditelnění dobrovolnických programů ve zdravotní a sociální oblasti na veřejnosti a přijetí dobrovolnictví jako přirozené součásti zdravotní a sociální oblasti.
AKČNÍ PLÁNY- KONKRÉTNÍ ČINNOSTI KE SPLNĚNÍ CÍLE Č. 1	Vytvoření „Průvodce dobrovolnickými programy ve zdravotnictví pro Zlínský kraj“. Prezentace „Průvodce“ na webovém informačním portálu Zlínského kraje (http://www.kr-zlinsky.cz), vytvoření záložky Dobrovolnické programy ve zdravotnictví.
ČASOVÁ NÁKLADOVOST	6 měsíců (květen 2012 až listopad 2012)
NÁKLADY	cca 1000,- Kč (max. 3000,- Kč)
RIZIKA	Nespolehlivost autora, vytvoření neobjektivního průvodce, zamítnutí možnosti umístění na informačním portálu. Nezájem veřejnosti k prohlížení záložky o dobrovolnických programech.

8.1.1 JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 1

- Vytvoření osnovy průvodce.
- Pořízení jednotlivých příspěvků včetně příloh.
- Vytvoření PPT verze průvodce.
- Jednání o umístění na informační portál Zlínského kraje.
- Zveřejnění „Průvodce dobrovolnickými programy ve zdravotnictví ve Zlínském kraji“ v záložce „Dobrovolnické programy ve zdravotnictví“ na informačním portále.

Tab. č. 4 Časová náročnost 1, Zdroj: vlastní zpracování

Časová náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:
Vytvoření osnovy průvodce	květen 2012
Pořízení jednotlivých příspěvků včetně příloh	červen až červenec 2012
Vytvoření PPT verze průvodce	srpen 2012
Jednání o umístění na informační portál Zlínského kraje	září 2012
Zveřejnění „Průvodce dobrovolnickými programy ve zdravotnictví ve Zlínském kraji“ v záložce „Dobrovolnické programy ve zdravotnictví“ na informačním portále	listopad 2012

Celkem časová náročnost: květen až listopad 2012 ...cca 6 měsíců

Tab. č. 5 Finanční náročnost 1, Zdroj: vlastní zpracování

Finanční náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:	
Vytvoření osnovy průvodce - práce autora	Práce dobrovolníka	0,- Kč
Pořízení jednotlivých příspěvků včetně příloh	Práce dobrovolníka	0,- Kč
Vytvoření PPT verze průvodce	Práce dobrovolníka	0,- Kč
Jednání o umístění na informační portál Zlínského kraje	Čas dobrovolníka	0,- Kč
Telefony		Cca 200,-Kč
Cestovné		800,- Kč
Zveřejnění „Průvodce dobrovolnickými programy ve zdravotnictví ve Zlínském kraji“ v záložce „Dobrovolnické programy ve zdravotnictví“ na informačním portále... částka dle sjednané smlouvy ...		0 -2000,- Kč

Celková finanční náročnost

1000,- Kč (až 3000,-Kč)

Rizika:

- Nespolehlivost autora, vytvoření neobjektivního průvodce.
- Zamítnutí možnosti umístění na informačním portálu.
- Nepřiměřená finanční částka za umístění na portálu.
- Nezájem veřejnosti k prohlížení záložky o dobrovolnických programech.

Další strategický cíl se zaměřuje na výchovu středně-zdravotnického personálu, ze kterého může vzejít budoucí management zdravotnických a sociálních zařízení nebo bude součástí personálu, který bude tvořit přijímající organizaci.

Tab.č. 6 Strategický cíl a akční plán 2, Zdroj: vlastní zpracování

STRATEGICKÝ CÍL Č. 2	Výchova budoucího středně-zdravotnického personálu k dobrovolnictví, přijetí této občanské ctnosti jako nedílné součásti zdravotnické a sociální oblasti
AKČNÍ PLÁNY- KONKRÉTNÍ ČINNOSTI KE SPLNĚNÍ CÍLE Č. 2	Lektorská činnost – vzdělávání a informovanost budoucího zdravotnického personálu a managementu - vytvoření prezentací a seminářů o dobrovolnických programech ve zdravotnictví, které by sloužily ke vzdělávání budoucích zdravotníků i jako součást výuky SZŠ
ČASOVÁ NÁKLADOVOST	Červenec až prosinec 2012- příprava Leden až červen 2013 - prezentace
NÁKLADY	Cca 3500,- Kč
RIZIKA	Nespolehlivost autora, vytvoření nesprávné prezentace Nezájem SZŠ o prezentaci dobrovolnických programů Nezájem studentů o dané téma

8.1.2 JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 2

- Vytvoření prezentace o dobrovolnických programech ve zdravotnictví.
- Konzultace prezentace v DC Spektrum.
- Schválení prezentovaného projektu DC Spektrum Kroměříž.
- Jednání se zástupci jednotlivých středních zdravotních škol ve Zlínském kraji o termínech prezentací v jednotlivých SZŠ.
- Prezentace projektu „dobrovolnické programy ve zdravotnictví“.

Tab. č. 7 Časová náročnost 2, Zdroj: vlastní zpracování

Časová náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:
Vytvoření prezentace o dobrovolnických programech ve zdravotnictví	červen až červenec 2012
Konzultace prezentace v DC Spektrum	srpen 2012
Schválení prezentovaného projektu DC Spektrum Kroměříž	srpen 2012
Jednání se zástupci jednotlivých středních zdravotních škol ve Zlínském kraji o termínech prezentací v jednotlivých SZŠ	Září 2012 až prosinec 2012
Prezentace projektu „dobrovolnické programy ve zdravotnictví	od 1. 1. 2013 do června 2013

Celková časová náročnost přípravy projektu červen až prosinec 2012.

Tab. č. 8 Finanční náročnost 2, Zdroj: vlastní zpracování

Finanční náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:	
Vytvoření prezentace o dobrovolnických programech ve zdravotnictví - Práce autora	Práce dobrovolníka	0,- Kč
Konzultace prezentace v DC Spektrum	Čas dobrovolníka	0,- Kč
Telefon		100,- Kč
Cestovné		400,- Kč
Schválení prezentovaného projektu DC Spektrum Kroměříž		0,- Kč
Jednání se zástupci jednotlivých středních zdravotních škol ve Zlínském kraji o termínech prezentací v jednotlivých SZŠ	Čas lektora (v rámci dobrovolnické činnosti) Čas dobrovolníka	0,- Kč
Cestovné		1000,- Kč
Celkem za přípravu projektu		1500,- Kč
Prezentace projektu „dobrovolnické programy ve zdravotnictví	Práce lektora Čas dobrovolníka	0,- Kč
Cestovné za školní rok 2012/2013		2000,- Kč
Celkem za školní rok 2012/2013		3500,- Kč

Celková finanční náročnost**3500,- Kč**

Rizika:

- Nespolehlivost autora, vytvoření nesprávné prezentace
- Nezájem SZŠ o prezentaci dobrovolnických programů
- Nezájem studentů o dané téma

Dalším krokem k dosažení vize je příprava potencionálních přijímajících organizací na vstup a působení dobrovolníků ve zdravotnickém nebo sociálním zařízení, příprava managementu těchto zařízení

Tab. č. 9. Strategický cíl a akční plán 3, Zdroj: vlastní zpracování

STRATEGICKÝ CÍL Č. 3	Lektorská činnost pro zdravotnická a sociální zařízení a příprava prostředí a personálu potencionálních přijímajících organizací a poradenství pro přijímající organizace
AKČNÍ PLÁNY- KONKRÉTNÍ ČINNOSTI KE SPLNĚNÍ CÍLE Č. 3	Příprava managementu zdravotnické přijímající organizace Příprava personálu budoucí přijímající organizace Příprava prostředí přijímající organizace Poradenství pro budoucí přijímající organizace
ČASOVÁ NÁKLADOVOST	červen až prosinec 2012
NÁKLADY	5000,-Kč
RIZIKA	Nezájem managementu zdra. a soc. zařízení o lektorskou a poradenskou činnost. Nekvalitní prezentace.

8.1.3 JEDNOTLIVÉ KROKY AKČNÍHO PLÁNU 3

- Vytvoření prezentací o dobrovolnických programech, o přípravě prostředí a přípravě personálu budoucí přijímající organizace na přijetí dobrovolnického programu
- Příprava dobrovolníka na lektorskou činnost
- Příprava dobrovolníka na poradenskou činnost
- Výběr typů nových zařízení vhodných pro dobrovolnické programy
- Zajištění prostředí pro poradenství

Tab. č. 10 Časová náročnost 3, Zdroj: vlastní zpracování

Časová náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:
Vytvoření prezentací o dobrovolnických programech, o přípravě prostředí a přípravě personálu budoucí přijímající organizace na přijetí dobrovolnického programu	Červen až prosinec 2012
Příprava dobrovolníka na lektorskou činnost	Červen až listopad 2012
Příprava dobrovolníka na poradenskou činnost	Červen až listopad 2012
Výběr typů nových zařízení vhodných pro dobrovolnické programy	Červen až listopad 2012
Zajištění prostředí pro poradenství	Červen až listopad 2012

Celková časová náročnost přípravy projektu červen až prosinec 2012.

Tab. č. 11 Finanční náročnost 3, Zdroj: vlastní zpracování

Finanční náročnost jednotlivých kroků:	Předpoklad:
Vytvoření prezentací o dobrovolnických programech, o přípravě prostředí a přípravě personálu budoucí přijímající organizace na přijetí dobrovolnického programu	Práce autora – dobrovolník 0,- Kč
Příprava dobrovolníka na lektorskou činnost	Cena lektorského kurzu 5000,- Kč
Příprava dobrovolníka na poradenskou činnost	Čas dobrovolníka 0,- Kč
Výběr typů nových zařízení vhodných pro dobrovolnické programy	Čas dobrovolníka 0,- Kč
Zajištění prostředí pro poradenství	Vlastní prostory 0,- Kč

Celková finanční náročnost

5 000,- Kč

Rizika:

- Nezáměr managementu zdrav. a soc. zařízení o lektorskou a poradenskou činnost.
- Nekvalitní prezentace.

8.2 Průvodce dobrovolnickými programy ve zdravotnictví

Elektronická podoba nového „Průvodce“ – výhodou je zpřístupnění pro všechny a úspora financí potřebných k tištěné formě.

Umístění na webových stránkách Zlínského kraje v sekci zdravotnictví, případně vytvoření nové záložky „Dobrovolnické programy ve zdravotnictví“ tak zajistí přístup široké laické i odborné veřejnosti.

Obsahem průvodce (PIII) budou základní informace o dobrovolnických programech, kontakty, uvedení příkladů dobré praxe (např. DC Spektrum Kroměříž), mapa využitých a nevyužitých oblastí zdravotnictví vhodných pro realizaci dobrovolnických programů.

8.3 Prezentace dobrovolnických programů na zdravotnických školách Zlínského kraje v rámci dlouhodobého projektu výchovy budoucího zdravotnického managementu

Prezentace dobrovolnických programů se zaměřením na zdravotní a sociální tematiku je důležitým krokem při výchově k dobrovolnictví již u budoucích zdravotnických odborníků, kteří se budou v budoucích přijímajících organizacích s dobrovolníky setkávat.

Vzdělávání v této oblasti by se mělo postupně stát nedílnou součástí budoucích zdravotnických pracovníků na všech úrovních.

8.4 Lektorská činnost pro zdravotnická a sociální zařízení a příprava prostředí a personálu potencionálních přijímajících organizací a poradenství pro přijímající organizace

Lektorská a poradenská činnost uvede management i personál budoucích přijímajících organizací do reálného obrazu dobrovolnických programů ve zdravotnictví a pomůže tak odstranit předsudky a nesprávná rozhodnutí z nevědomosti. Tyto činnosti jsou cestou jak potřebnou a užitečnou práci dobrovolníků představit těm, kteří mohou být v konečném výsledku spokojenými zákazníky.

8.5 Shrnutí

Tento finančně nenáročný projekt je založen zejména na komunikaci mezi dobrovolnickými centry, odbornou veřejností a přijímajícími organizacemi. Tato triáda může projektu a jeho výsledku hodně dát, ale zapojením se do projektu může také mnohé získat.

ZÁVĚR

Teoretická část diplomové práce definuje základní pojmy, které charakterizují dobrovolnictví a dobrovolnické programy ve zdravotnictví a je teoretickým úvodem do problematiky dobrovolnictví. V této části práce je popsán způsob sběru dat a jsou stanoveny další postupy.

V praktické části jsou vyhodnoceny rozhovory, dotazy a informace, které byly získány pro analýzu dobrovolnických programů ve zdravotnictví. Z provedených analýz vyplývá, že se dobrovolnictví ve zdravotnictví dostává do povědomí laické veřejnosti a že si nachází své místo v mnohých zdravotnických zařízeních. Zájem občanů o dobrovolnictví ve zdravotnických programech je dostatečný, nedostatečně však jsou využívány tyto služby zařízeními, pro která je tato služba určena. Z analýz vyplývá, že je nutné posílit informovanost odborné veřejnosti a umožnit přístup k informacím všem, kteří by se rádi do programu zapojili. Důležitá je také výchova občanů, ale i odborné veřejnosti směrem k dobrovolnictví.

Projektová část popisuje jednotlivé kroky projektu, jehož cílem je podpora dobrovolnických programů ve zdravotnictví.

Projekt je založen na dobrovolnictví. Veškerá činnost potřebná k jeho realizaci by měla být prováděna formou dobrovolné činnosti. Proto by projekt v konečném důsledku mohl požadovat minimální náklady, avšak po úspěšné realizaci by mohl přinést obrovské bohatství. Tento případný „zisk“ je velmi těžko vyčíslitelnou hodnotou.

Projekt je jedním z dalších mnoha kroků, které musí společnost ještě udělat, aby se dobrovolnictví stalo přirozenou součástí zdravotnictví a sociální oblasti a aby bylo plně využito ve smyslu jeho cílů. Aby se stalo součástí myšlení společnosti a zejména zdravotnického managementu ve zdravotnických a sociálních zařízeních, která by mohla tyto programy využívat a zhodnotit tak svoje zařízení nikoliv po stránce materiální, ale přidat hodnotu „lidství“, která se v dobách techniky, čísel a pravidel z této oblasti vytrácí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela SEIDLOVÁ, 2010. *Mentoring. Výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-772-5.

HENDL, JAN, 2005. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, ISBN 80-7367-040-2.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2002. *Dobrovolníci v zařízeních sociální a zdravotní péče*. Kroměříž: Print. ISBN 80-85945-30-4.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2006. *Sborník konference: Dobrovolnictví – ochrana před sociálním vyloučením*. Kroměříž: TYPOservis Holešov. ISBN není.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2008. *Sborník konference: 10 let rozvoje dobrovolnictví-rehabilitace občanských ctností*. TYPOservis Holešov. ISBN není.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2009. *Sborník konference: Senioři jako dobrovolníci – dobrovolníci seniorům*. TYPOservis Holešov. ISBN není.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2010. *Sborník konference: Dobrovolnictví v české společnosti – současnost a perspektivy*. TYPOservis Holešov. ISBN není.

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2011. *Sborník konference: Dobrovolnictví – opora občanské společnosti*. TYPOservis Holešov. ISBN není.

KRUTINA, Miroslav, 2004. *Řízení lidských zdrojů dobrovolnictví*. Praha: Český helsinský výbor. ISBN není.

MICHKOVÁ, Adéla, 2008. *Supervize*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, ISBN 978-80-7394-145-1.

NOVOTNÝ, Michal a Ivana STARÁ, 2002. *Dobrovolníci v nemocnicích: Metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení*. Praha: HESTIA. ISBN není.

TOŠNER, Jiří., Blanka ZEMANOVÁ a Ivana KOŘÍNKOVÁ, 2005. *Dobrovolníci v nemocnicích: Praktický průvodce programem*. Praha: HESTIA. ISBN není.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ, 2006. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-178-6.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

© ADOREA, 2011. Program dobrovolníků v nemocnici. *Adorea.cz* [online]. [cit. 2012 – 02 – 04]. Dostupné z: <http://www.adorea.cz/program-dobrovolnik-v-nemocnici.php>

ADRA, 2011a. Dobrovolnická centra. *Adra.cz* [online]. [cit. 2012 – 02 – 04]. Dostupné z: <http://www.adra.cz/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnicka-centra>

ADRA, 2011b. Dobrovolníci v zařízeních pro handicapované klienty. *Adra.cz* [online]. [cit. 2012 – 02 – 04]. Dostupné z: <http://adra.e-invent.eu/projekty/projekty-v-cr/dobrovolnicka-centra/ceske-budejovice/programy/dobrovolnicke-programy/program-c-533--dobrovolnici-v-zarizenich-pro-handicapovane-klienty>

AMÉLIE, 2011. Dobrovolnický program. *Amelie.cz* [online]. [cit. 2012 – 02 – 04]. Dostupné z: <http://www.amelie-os.cz/cz/dobrovolnický-program>

APHPP, 2010. Dobrovolnické programy v členských organizacích APHPP. *Asociacehospicu.cz* [online]. [cit. 2012 – 03 – 01]. Dostupné z: <http://www.asociacehospicu.cz/o-hospicich/hospice-v-cr/>

CONSULTH, 2012. Programy podpory zdraví. *Consulth.cz* [online]. [cit. 2012 – 02 – 04]. Dostupné z: <http://www.consulth.cz/ppzdravi1.html>

ČESKÁ REPUBLIKA - OFICIÁLNÍ WEB ČR, 2011. Neziskový sektor. *Czech.cz* [online]. [cit. 2012 – 03 – 01]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/66483-neziskovy-sektor>

DCK, 2008. Výroční zpráva. *Dckladno.cz* [online]. [cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.dckladno.cz/download/VZ2008.pdf>

DOBROVOLNÍK, 2011a. Management dobrovolnictví. *Dobrovolnik.cz* [online]. [cit. 2012 – 03 – 01]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/management-dobrovolnictvi/>

DOBROVOLNÍK, 2011b. Oblasti dobrovolnictví ve zdravotnictví. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 01]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-ve-zdravotnictvi/>

DOBROVOLNÍK, 2011c, Oblasti dobrovolnictví. *Dobrovolnik.cz* [online]. [cit. 2011 – 03 – 12]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/druhy-dobrovolnictvi/>

DOBROVOLNÍK, 2001. Všeobecná deklaráce o dobrovolnictví. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit. 2011 – 12 – 11]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/vseobecna-deklarace-o-dobrovolnictvi/>

DOBROVOLNÍK, 2011d. Oblasti dobrovolnictví ve zdravotnictví. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit.2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-ve-zdravotnictvi/zkusenosti-ze-zahranici-historie-v-cr/>

DOBROVOLNÍK, 2011e. Pracovní skupina dobrovolnictví ve zdravotnictví. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.volunteer.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-ve-zdravotnictvi/pracovni-skupina-dobrovolnictvi-ve-zdravotnictvi/>

DOBROVOLNÍK, 2011f. Evropský rok dobrovolnictví. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/evropsky-rok-dobrovolnictvi-2011/>

DOBROVOLNÍK, 2011g. Dobrovolnická centra a programy. *Dobrovolnik.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 01]. Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/management-dobrovolnictvi/dobrovolnicka-centra-a-programy/>

FARNOST CHEB, 2009. Dobrovolnické programy. *Farnostcheb.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: http://www.farnostcheb.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=342&Itemid=889

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2011. Sborník konference: Dobrovolnictví – opora občanské společnosti. *Unesco-kromeriz.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: http://www.unesco-kromeriz.cz/akce11/dobrovolnici_sbormik.pdf

KLUB UNESCO KROMĚŘÍŽ A HESTIA NÁRODNÍ DOBROVOLNICKÉ CENTRUM PRAHA, 2001. Program Dobrovolníci v nemocnici v Léčebném ústavu ortoptickém při Nemocnici v Kroměříži. *Unesco-kromeriz.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik2001/cruzova.htm>

KNTB, 2011. Odborná školení a kurzy. *Kntb.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z: <http://www.kntb.cz/pro-zdravotniky/odborna-skoleni-a-kurzy/dalsi-programy/adra--dobrovolnictvi/>

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ MÁME OTEVŘENO? © 2010, Programy. *Patronstvi.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 24]. Dostupné z: <http://www.patronstvi.cz/c/Programy>

OLUNG, 2011. Lůžková péče: Dobrovolnický program. *Olung.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 24]. Dostupné z: <http://www.olung.cz/luzkova-pecce-dobrovolnici.php>

SPEKTRUM, 2011. O nás. *Spektrum-km.webnode.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 24]. Dostupné z: <http://spektrum-km.webnode.cz/o-nas/>

STRATEG, 2012. Strategická analýza. *Strateg.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 24]. Dostupné z: http://www.strateg.cz/Strategicka_analyza.html

TOŠNER, Jiří, 2003. Dobrovolníci v neziskových organizacích – příležitosti a bariéry. *Hest.cz* [online].[cit. 2011 – 012 – 12]. Dostupné z: <http://www.hest.cz>

VÝZKUMY SOUKUP, 2009. Výzkumné metody. *Vyzkumysoukup.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 20]. Dostupné z: <http://www.vyzkumysoukup.cz/vyzkumne-metody/expertni-rozhovory/>

ZLÍNSKÝ KRAJ, 2008. Dobrovolníci pomáhají bez nároku na mzdu. *Oknodokraje.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 04]. Dostupné z: <http://www.oknodokraje.cz/3197n-dobrovolnici-pomahaji-bez-naroku-na-mzdu>

NEMOCNICE UH, 2012. Zdravotní klauni. *Nemuh.cz* [online].[cit. 2012 – 03 – 11]. Dostupné z:

<http://www.nemuh.cz/article.asp?nDepartmentID=174&nArticleID=529&nLanguageID=1>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DC	Dobrovolnické centrum.
NDC	Národní dobrovolnické centrum.
NNO	Nestátní nezisková organizace
LDN	Léčebna dlouhodobě nemocných.
OSI	Open Society Institut.
OSF	Open Society Fund.
FN	Fakultní nemocnice.
KID	Klub interaktivního domu.
ARO	Anesteziologicko resuscitační oddělení.
MZČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky.
ER	Expertní rozhovor.
DSS	Dům sociálních služeb.
EU	Evropská unie.
ONK	Oblastní nemocnice Kladno.
PPT	Power Point.
SZŠ	Střední zdravotnická škola.
APHPP	Adresář poskytovatelů hospicové paliativní péče

SEZNAM OBRÁZKŮ:

<i>Obr. č.1 Sběr dat</i>	30
<i>Obr. č. 2 Paliativní péče</i>	48
<i>Obr. č .3 Dobrovolníci v KNTB</i>	53
<i>Obr. č. 4 Zdravotní klauni</i>	54
<i>Obr. č. 5 Zdravotní klauni</i>	55

Pozn. děti a další fotografované osoby souhlasí s uveřejněním své fotografie

SEZNAM TABULEK:

<i>Tab. č. 1 SWOT analýza –ZK</i>	<i>58</i>
<i>Tab. č. 2 SWOT analýza DC Spektrum</i>	<i>63</i>
<i>Tab. č. 3. Strategický cíl a akční plán 1</i>	<i>67</i>
<i>Tab. č. 4 Časová náročnost 1</i>	<i>68</i>
<i>Tab. č. 5 Finanční náročnost 1</i>	<i>69</i>
<i>Tab. č. 6 Strategický cíl a akční plán 2</i>	<i>70</i>
<i>Tab. č. 7 Časová náročnost 2.....</i>	<i>71</i>
<i>Tab. č. 8 Finanční náročnost 2</i>	<i>72</i>
<i>Tab. č. 9. Strategický cíl a akční plán 3.....</i>	<i>73</i>
<i>Tab. č. 10 Časová náročnost 3.....</i>	<i>74</i>
<i>Tab. č. 11 Finanční náročnost 3</i>	<i>75</i>

SEZNAM PŘÍLOH:

- P I:** Hospice v České republice - členové APHPP
- P II:** Seznam dobrovolnických organizací ve zlínském kraji
- P III:** Návrh obsahu „Průvodce dobrovolnickými programy po Zlínském kraji“
- P IV:** Dotazy pro dobrovolníky DC Spektrum Kroměříž
- P V:** Expertní rozhovor ER1
- P VI:** Expertní rozhovor ER2
- P VII:** Expertní rozhovor ER3

PŘÍLOHA P I: HOSPICE V ČESKÉ REPUBLICE - ČLENOVÉ APHPPADRESÁŘ POSKYTOVATELŮ HOSPICOVÉ PALIATIVNÍ PÉČE - ČLENŮ APHPP - PODLE KRAJŮ

Vysvětlivky:

L = lůžkový hospic

M = mobilní (domácí) hospic

vL = lůžkový hospic ve výstavbě

zL = záměr vybudovat lůžkový hospic

zM = záměr provozovat mobilní hospic

Hlavní město Praha

Hospic Štrasburk - L, M

Bohnická 12, 180 00 Praha 8 - Bohnice

Tel.: 283 853 256

[hospic.strasburk\(zavináč\)email.cz](mailto:hospic.strasburk(zavináč)email.cz)

Středočeský kraj

Hospic Dobrého Pastýře, obč. sdružení TŘI - L, M

Sokolská 584, 257 22 Čerčany

Tel.: 317 777 381

[os-tri\(zavináč\)centrum-cercany.cz](mailto:os-tri(zavináč)centrum-cercany.cz)

www.centrum-cercany.cz

Nadační fond Klíček - L, M

Podpora vážně nemocných dětí a jejich rodin

Malejovice 22 (škola), 285 04 Uhlířské Janovice

Tel: 327 544 043

[klicek\(zavináč\)klicek.org](mailto:klicek(zavináč)klicek.org)

www.klicek.org

Jihočeský kraj

Hospic sv. Jana N. Neumanna - L, zM

Neumannova 144, 383 01 Prachatice

Tel.: 388 311 726

[info\(zavináč\)hospicpt.cz](mailto:info(zavináč)hospicpt.cz)

www.hospicpt.cz

Plzeňský kraj

Hospic sv. Lazara - L

Sladkovského 66, 326 00 Plzeň
Tel.: 377 431 381
hospic(zavináč)hsl.cz
www.hsl.cz

Ústecký kraj

Hospic sv. Štěpána - L

Rybářské náměstí 662/4, 412 01 Litoměřice
Tel.: 416 733 185-7
info(zavináč)hospiclitomerice.cz
www.hospiclitomerice.cz

Hospic v Mostě - L, M

Svážná ul. 1528, 434 00 Most
Tel.: 476 000 166
hospic(zavináč)mostmail.cz
www.hospic-most.cz

Liberecký kraj

Hospicová péče sv. Zdislavy - M

Horská 1219, 460 14 Liberec 1
Tel.: 604 697 317
info(zavináč)hospiczdislavy.cz
www.hospiczdislavy.cz

Královéhradecký kraj

Hospic Anežky České - L, M

5. května 1170, 549 41 Červený Kostelec
Tel.: 491 467 030
sekretariat(zavináč)hospic.cz
www.hospic.cz

Hospicové občanské sdružení Duha - M

Centrum domácí hospicové péče
ČSA 1815, 508 01 Hořice
hospic-horice(zavináč)seznam.cz
www.hospic-horice.cz

Vysočina

Hospicové hnutí - Vysočina - M

Žďárská 610, 592 31 Nové Město na Moravě
Tel.: 566 615 198, 731 679 933
info(zavináč)hhv.cz
www.hhv.cz

Jihomoravský kraj

Hospic sv. Alžběty - L, M

Kamenná 36, 639 00 Brno
Tel.. 543 214 761, 777 883 639
info(zavináč)hospicbrno.cz
www.hospicbrno.cz

Olomoucký kraj

Hospic na Svatém Kopečku - L

Sadové náměstí 24, 779 00 Olomouc
Tel.. 585 319 754
hospic.svkopecek(zavináč)caritas.cz
www.hospickopecek.caritas.cz

Zlínský kraj

Hospic Citadela - Diakonie CCE - L, M

Žerotínova 1421, 757 52 Valašské Meziříčí
Tel.: 571 629 084
hospic(zavináč)citadela.cz
www.citadela.cz

Hospic Hvězda, Obč. sdružení Hvězda - L

Sokolovská 967, 760 01 Zlín - Malenovice
Tel.. 577 113 542
sekretar.hvezdazlin(zavináč)seznam.cz
www.sdruzenihvezda.cz

Moravskoslezský kraj

Hospic sv. Lukáše - L

Charita Ostrava, Charvátská 8, 700 30 Ostrava - Výškovice
Tel.: 599 508 505
lukashospic.ostrava(zavináč)caritas.cz
www.ostrava.caritas.cz

CHOS a Mobilní hospicová jednotka - M Charita Ostrava, Charvátská 8, 700 30 Ostrava -
Výškovice
Tel.: 599 508 504
cho.chos(zavináč)caritas.cz
www.ostrava.caritas.cz

Mobilní hospic Ondrášek - M

Horní 288/67, 700 30 Ostrava - Dubina
Tel.: 596 910 196
mhondrasek(zavináč)seznam.cz
www.mhondrasek.cz

PŘÍLOHA P II: SEZNAM DOBROVOLNICKÝCH ORGANIZACÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

1. Organizace s akreditací MV ČR v oblasti dobrovolnické služby a finanční podporou Zlínského kraje

Název: Adorea - dobrovolnické centrum Vsetín, o.s.

Sídlo: Tyršova č.p. 1271, 755 01 Vsetín

IČ: 26631539

web: www.adorea.cz

Akreditace proběhla dne 26. 11. 2007 na projekt pro pomoc nezaměstnaným, pomoc osobám sociálně slabým, pomoc zdravotně postiženým, pomoc seniorům, pomoc příslušníkům národnostních menšin, pomoc osobám po výkonu trestu odnětí svobody a osobám drogově závislým, pomoc v oblasti péče o děti, mládež a rodiny a uplatnění v dobrovolnickém centru Vsetín.

Název: Občanské sdružení ADRA

Sídlo: Klikatá č.p. 1238, 158 00 Praha 5

IČ: 61388122

web: www.adra.cz

Pobočky ve Zlínském kraji: Zlín, Valašské Meziříčí

Akreditace proběhla dne 14. 1. 2009 na projekty "Dobrovolníci v sociálním zařízení pro děti ZK" působící ve Valašském Meziříčí a Rožnově p.Radhoštěm, "Dobrovolníci v sociálních zařízení pro sociálně slabé občany" působící ve Valašském Meziříčí, "Dobrovolníci v sociálních a zdravotních zařízení pro seniory Zlínského kraje" ve Valašském Meziříčí, Rožnově pod Radhoštěm a poslední projekt "Dobrovolníci v Dobrovolnickém centru ADRA Zlín".

Název: Domek pro preventivní programy zaměřené na děti, mládež a jejich rodiny, o. s.

Sídlo: Česká č.p. 4789, 760 05 Zlín

IČ: 70869324

Tel.: 577 242 786

Akreditace proběhla dne 14. 1. 2009 na "Program Pět P".

Název: Charita Svaté rodiny Luhačovice

Sídlo: Hradisko č.p. 100, 763 02 Luhačovice

IČ: 73633071

web: www.luhacovice.caritas.cz

Akreditace proběhla dne 11. 1. 2007 na aktivity ve prospěch sociálně potřebných, zdravotně postižených a seniorů.

Název: Oblastní charita Uherské Hradiště

Sídlo: Velehradská třída č.p. 247, 686 01 Uherské Hradiště

IČ: 44018886

web: www.uhradiste.charita.cz

Akreditace proběhla dne 11. 1. 2007 na "Program Pět P" a projekt "Dobrovolnický program pro nezaměstnané".

Dobrovolnické centrum je vysílající organizace spolupracující s neziskovými organizacemi na uherskohradištsku a uherskobrodsku.

Název: Salesiánský klub mládeže Zlín

Sídlo: Okružní č.p. 5298, 760 05 Zlín

IČ: 65792068

web: www.zlin.sdb.cz

Akreditace proběhla dne 15. 1. 2009 na dobrovolnické projekty "Margherita", "Salesiánští animátoři", program "Cagliero - salesiánský volontaritát".

Název: Samari, o.s.

Sídlo: Burešov č.p. 4886, 760 01 Zlín

IČ: 22671951

web: www.samari.cz

Akreditace proběhla dne 16. 1. 2009 na projekt "Program Handicapovaní" a projekt "Program děti a mládež".

Název: Spektrum preventivních programů pro děti a mládež, o.s.

Sídlo: Husovo náměstí č.p. 229, 767 01 Kroměříž

IČ: 69652180

web: www.spektrum-km.cz

Akreditace proběhla dne 19. 1. 2004 na Program Pět P a na Program "Dobrovolníci v nemocnicích". V roce 2009 podána žádost na MV ČR o prodloužení akreditace obou programů.

2. Organizace s akreditací MV ČR v oblasti dobrovolnické služby a bez finanční podpory Zlínského kraje

Název: Člověk v tísní, o.p.s.

Sídlo: Sokolská 18, 120 00 Praha 2

IČ: 25755277

web: www.clovekvtsni.cz

Akreditace proběhla dne 20. 2. 0009 na celé území ČR. Ve Zlínském kraji realizuje projekce filmů o lidských právech.

Název: HESTIA, o.s.

Sídlo: Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1

IČ: 67779751

web: www.hest.cz

Akreditace proběhla dne 10. 3. 0008 na celé území ČR. Ve ZK spolupracuje na programu "Pět P" a je spoluorganizátorem každoroční konference o dobrovolnictví v Kroměříži.

Název: Maltézská pomoc, o.p.s.

Sídlo: Lázeňská 2, 118 00 Praha 1

IČ: 26708451

web: www.maltezskapomoc.cz

Pobočky ve Zlínském kraji: Uherské Hradiště, Otrokovice

Akreditace proběhla dne 10. 10. 2007 na projekty "Pomoc zdravotně postiženým při jednorázových akcích", "Pomoc pečujícím při hlídání nemocných a postižených", "Sociálně-aktivizační programy pro děti, mládež a podporu rodiny", tj. "Program Pět P" a "Podpora rodičů dětí se specificky zdravotním postižením", dále projekt "Dopisování s vězni".

Název: SOZE - Sdružení občanů zabývajících se emigranty

Sídlo: Mostecká 5, 614 00 Brno

IČ: 44994249

web: www.soze.cz

Akreditace proběhla dne 18. 7. 2007 projektu "Poskytování služeb dobrovolníků při realizaci individuálního integračního programu cizinců".

Informace o dobrovolnictví a organizacích s registrací dobrovolnické služby jsou také na webové adrese MV ČR: <http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx>

3. Další dobrovolnické organizace s finanční podporou Zlínského kraje

Název: Diakonie ČCE - středisko ve Valašském Meziříčí

Sídlo: Vrbenská č.p. 803, 757 01 Valašské Meziříčí

IČ: 47863561

web: www.diakoniev.m.cz/index.htm

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR, spolupracuje s Adrou o.s. ve Valašském Meziříčí.

Název: Charita sv. Vojtěcha Slavičín

Sídlo: Komenského č.p. 115, 763 21 Slavičín

IČ: 70435618

web: www.slavicin.caritas.cz

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR, působí ve městě Slavičín a okolí v oblasti seniorů a zdravotně postižených.

Název: NADACE JANA PIVEČKY

Sídlo: Horní náměstí č.p. 111, 763 21 Slavičín

IČ: 65792424

web: www.pivecka.cz

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR, působí ve Městě Slavičín v oblasti dětí, mládeže, životního prostředí.

Název: Středisko rané péče EDUCO Zlín, o.s.

Sídlo: Tř. T. Bati č.p. 385, 763 02 Zlín

IČ: 26986728

web: www.ranapecezlin.cz

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR, působí v oblasti zdravotně a mentálně postižených dětí tzv. ranné péče ve městě Zlína a blízkém okolí.

Název: Mamma HELP - sdružení pacientek s nádorovým onemocněním prsu, o.s.

Sídlo: U Vinohradské nemocnice 4/2256, 130 00 Praha 3

IČ: 70099880

web: www.mammahelp.cz

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR, působí v oblasti zdravotně postižených žen ve městě Zlín.

4. Další dobrovolnické organizace bez finanční podpory Zlínského kraje

Název: Asociace Pět P v ČR

Sídlo: Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1

IČ: 26537664

web: www.petp.cz

Nemá akreditaci dobrovolnické služby MV ČR. Je to Národní koordinační centrum Programu Pět P. Pobočka také v Kroměříži, Husovo náměstí 229, 767 01 Kroměříž.

Přehled organizací, které jsou držitelem pověření k sociálně právní ochraně dětí:

<http://www.kr-zlinsky.cz/lstDoc.aspx?nid=6491>

Přehled organizací, které mají registrovanou sociální službu realizovanou na území Zlínského kraje: <http://www.kr-zlinsky.cz/lstDoc.aspx?nid=3055>

Zpracováno k 1.8.2009, Oddělení neziskového sektoru Krajského úřadu Zlínského kraje, email k zasílání informací pavlina.novakova@kr-zlinsky.cz

PŘÍLOHA P III: NÁVRH OBSAHU „PRŮVODCE DOBROVOLNICKÝMI PROGRAMY VE ZDRAVOTNICTVÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI“.

1. ÚVOD

- 1.1 Cíle průvodce a komu je průvodce dobrovolnictvím ve zdravotnictví určen
- 1.2 Rozhovor o dobrovolnictví s MUDr. Evou Novákovou

2. CO JE DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ – ZÁKLADNÍ INFORMACE A POJMY

- 2.1 Základní informace o dobrovolnictví ve zdravotnictví
- 2.2 Současná česká legislativa v oblasti dobrovolnictví ve zdravotnictví
- 2.3 Vymezení základních pojmů o dobrovolnictví ve zdravotnictví

3. PŘEDPOKLADY K DOBROVOLNICTVÍ A NÁPLŇ DOBROVOLNICKÉ PRÁCE

- 3.1 Kdo je dobrovolník a kdo se může stát dobrovolníkem
- 3.2 Proč se stát dobrovolníkem a co mi dobrovolnictví může přinést

4. KDE A JAK SE MŮŽE DOBROVOLNICTVÍ VE ZDRAVOTNICTVÍ UPLATNIT

- 4.1 Kde se s dobrovolnictvím a dobrovolníky setkáváme
 - proč potřebujeme dobrovolníky
- 4.3 Dobrovolnická centra a jejich význam
- 4.4 Jaké jsou podmínky pro přijímání dobrovolníků a jejich výběr

6. DOBROVOLNICKÉ PROGRAMY VE ZDRAVOTNICTVÍ A DALŠÍ MOŽNOSTI DOBROVOLNICKÉ PRÁCE VE ZLÍNSKÉM KRAJI

- 6.1 Organizace na Zlínsku, které přijímají dobrovolníky
- 6.2 Organizací na Zlínsku, které zprostředkovávají dobrovolnickou činnost

7. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE A ZKUŠENOSTI S DOBROVOLNICTVÍM NA KROMĚŘÍŽSKU

- 7.1 Příklady dobré praxe aneb kde to již funguje
- 7.2 Dobrovolníci a jejich zkušenosti
- 7.3 Zkušenosti z pohledu organizací

9 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITRATURA

A SEZNAM DALŠÍCH POUŽITÝCH ZDROJŮ

A ODKAZŮ NA MATERIÁLY VZTAHUJÍCÍ SE K DOBROVOLNICTVÍ

PŘÍLOHA P IV: DOTAZY PRO DOBROVOLNÍKY DC SPEKTRUM KROMĚŘÍŽ

- Ve kterém zdravotnickém zařízení působíte jako dobrovolník a jak dlouho?
- Jak často navštěvujete toto zdravotnické zařízení?
- Kolik času měsíčně průměrně trávíte dobrovolnickou činností na tomto pracovišti?
- Jakým způsobem jste se o dobrovolnictví dozvěděl/a?
- Co vám tato činnost přináší?
- Jakou činnost v rámci dobrovolnického programu vykonáváte?
- Jaký přínos má Vaše činnost pro klienta, pro zdravotnické zařízení?
- Vnímáte dobrovolnictví jako občanskou povinnost?
- Jak myslíte, že Vás vnímá okolí (Příbuzní, kamarádi, kolegové...)?
- Zaslouží si dobrovolnický program v tomto zdravotnickém zařízení kladné doporučení?

PŘÍLOHA P V: EXPERTNÍ ROZHOVOR ER1

Expertní rozhovor ER1: Přepis rozhovoru a doplnění rozhovorem uveřejněným ve sborníku.

ER1- MUDr. Eva Nováková - předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž, rozhovor ze dne 16. 11. 2011. ER1: Otázky „Jaké je postavení dobrovolnictví ve společnosti? Jaké jsou zkušenosti s prezentací dobrovolnictví u nás a možnosti prezentace dobrovolnictví jako občanské činnosti?“

„Jedenáct let se snažíme společně s našimi přáteli z Hestie v různých souvislostech reagovat na problematiku dobrovolnictví. Letos jsme se zapojili do akcí spojených s Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství. Je to jistě dobrá příležitost k zamyšlení jak dál. Přestože za posledních 11 let bylo řečeno mnohé z problematiky dobrovolnictví, toto téma ještě není zdaleka vyčerpáno. Podporovali jsme a propagovali jsme téma dobrovolnictví formou konferencí. Díky těmto konferencím se podařilo na příkladech dobré praxe představit pestrost a mnohostrannou užitečnost dobrovolnické činnosti, že dobrovolníci nejsou žádní naivní nadšenci, ale že dobrovolnictví je občanská činnost. Konference byly příležitostí k výměně zkušeností i k prezentaci dosažených úspěchů v dobrovolnictví v ČR.“

Děkuji za rozhovor.

Čas rozhovoru cca 40 minut

Rozhovor byl doplněn o poznatky ze Sborníků vydaných při příležitosti konferencí na téma dobrovolnictví konaných v Kroměříži.

MUDr. Eva Nováková - předsedkyně Klubu UNESCO Kroměříž:

„Konference s tématem dobrovolnictví se konaly v Kroměříži již od roku 2001. Přípravoval je tradičně Klub UNESCO Kroměříž ve spolupráci s Národním dobrovolnickým centrem Hestia a Dobrovolnickým centrem Spektrum Kroměříž. Jak pestrá je dobrovolnická činnost, o tom svědčí témata minulých konferencí. První v roce 2001, který byl vyhlášen OSN jako Mezinárodní rok dobrovolníků bylo téma Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských činností. Následovaly v r. 2002 – Dobrovolníci v zařízeních zdravotní a sociální péče, 2003 po povodních – Dobrovolníci v krizových situacích, 2004 – Dobrovolníci, vzdělávání a výchova ve škole i mimo školu, 2005 – Partnerství v komunitě a firemní dobrovolnictví jako součást společenské

odpovědnosti firem, 2006 – Dobrovolnictví – ochrana před sociálním vyloučením s důrazem na ohrožené skupiny – absolventy škol, ženy po mateřské dovolené, osoby v předdůchodovém věku, 2007 – Dobrovolnictví bez hranic – dobrovolnictví – jako forma aktivit překračující hranice států a zemí, ale také hranice mezilidských vztahů, 2008 – 10 let rozvoje dobrovolnictví – rehabilitace občanských ctností, 2009 – Senioři jako dobrovolníci – dobrovolníci seniorům – byly představeny projekty využívající potenciál seniorů. 2010.... 2011“

Rozhovor je také dostupný z

http://www.unescokromeriz.cz/akce11/dobrovolnici_sbornik.pdf

PŘÍLOHA PVI: EXPERTNÍ ROZHOVOR ER2

ER2 - PhDr. Dagmar Cruzová – předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů v Kroměříži, rozhovor byl poskytnut osobně dne 16. 11. 2011. ER2: Otázky: „**Jak se dotýká management dobrovolnictví dobrovolnických programů?**“.

„**Dobrovolnické programy a jejich realizaci je nutné organizačně zabezpečit**, převážně nad dobrovolníky převezme záštitu Dobrovolnické centrum. Dobrovolnické centrum zajišťuje vše potřebné spojené s evidencí dobrovolníků, provádí nábor dobrovolníků, jejich výběr a proškolení, zajišťuje průběžné supervize a kontakt s přijímajícími organizacemi.

Z tohoto důvodu je nutné finančně zajistit alespoň na částečný úvazek koordinátora dobrovolnických programů, pronájem alespoň vhodných prostor pro Dobrovolnické centrum. Je třeba zajistit základní vybavení kancelářským nábytkem a kancelářskými potřebami, případně počítačem s tiskárnou a kopírku. Nutností je hradit nezbytné náklady na telefon a poštovné. Některá dobrovolnická centra buď plně hradí nebo přispívají na úhradu pojištění dobrovolníků za případnou vzniklou škodu. U programů, kde je nutné nošení jmenovek s fotografií dobrovolníka, např. v programu Dobrovolníci v nemocnici, hradí dobrovolnické centrum náklady na fotografie. U některých speciálních programů, jako např. Dobrovolnictví nezaměstnaných, je z grantu MPSV pamatováno i na hrazení cestovného nezaměstnaným, kteří jsou zapojeni jako dobrovolníci do konkrétních dobrovolnických programů.

Všechny výše uvedené náklady jsou hrazeny z grantů, získaných dobrovolnickým centrem. Je nutno zdůraznit, že přijímající organizace nemusí mít s činností dobrovolníků v jejich zařízení náklady **ŽÁDNÉ.**“

PhDr. Dagmar Cruzová

Dobrovolnické centrum Spektrum, o. s., Kroměříž

Rozhovor lze též nalézt: **(HESTIA, 2000, Průvodce.....str. 11-12)**

PŘÍLOHA PVII: EXPERTNÍ ROZHOVOR ER3

Dotazovaná: **Bc. Lenka Chytilová**

předsedkyně o. s. Spektrum preventivních programů pro děti a mládež

V Kroměříži dne 6. 3. 2012

- **Od kdy a v jakých zdravotnických zařízeních jsou realizovány dobrovolnické programy Vaším DC?**

Občanské sdružení SPEKTRUM preventivních programů pro děti a mládež v Kroměříži vzniklo v roce 1999. Je nestátní neziskovou organizací, která je zaregistrována Ministerstvem vnitra České republiky pod číslem VS/1-1/40 559/99-R dne 28. 6. 1999.

- **Kolik dobrovolnických programů realizuje Vaše DC v oblasti zdravotnictví?**

DC realizuje dobrovolnický program Dobrovolníci v nemocnici. Cílem tohoto programu je zlepšení psychosociálních podmínek dětí, hospitalizovaných na ortoptickém oddělení Nemocnice v Kroměříži a v Léčebně pro dlouhodobě nemocné v Nemocnici Sv. Vincence de Paul v Kroměříži. Tento dobrovolnický program je dlouhodobě podporován Ministerstvem zdravotnictví v rámci Programu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením, který zaštituje odbor psychosociální péče MZČR. Podařilo se nám zapojit do projektu dobrovolníky jednak z řad studentů Vyšší pedagogické školy – oboru sociální pedagog, tak i z řad vybraných nezaměstnaných z Kroměříže navštěvovali oddělení i o víkendech či o prázdninách. V roce 2010 se podařilo rozšířit program Dobrovolníci v nemocnici i do Psychiatrické léčebny v Kroměříži, kam dobrovolnice- studentky oborů psychologie a dramaterapie dojížděly z Olomouce jednou týdně a věnovaly se pacientům s chronickým psychotickým onemocněním.

- **Kolik dobrovolníků se podílí na realizaci těchto programů?**

Dobrovolníků máme 16 a 28 studentů z Arcibiskupského gymnázia v Kroměříži.

- **Jakým způsobem jste navázali kontakt s přijímající organizací?**

Občanské sdružení SPEKTRUM spolupracuje při realizaci dobrovolnických programů s Národním dobrovolnickým centrem Hestia Praha a s Klubem UNESCO Kroměříž. Národní dobrovolnické centrum HESTIA Praha mělo velký zájem o to,

aby se dobrovolnický program šířil do mnoha dalších nemocnic, do dalších regionů.

- **Jakým způsobem se připravovalo prostředí přijímající organizace na vstup dobrovolníků?**

Z tohoto důvodu se na nás obrátili v roce 1999, zdali by bylo možné vytvořit podmínky pro realizaci tohoto programu i u nás v Kroměříži. Tohoto cíle se nakonec podařilo dosáhnout díky velké osobní podpoře ředitele Nemocnice v Kroměříži pana doktora MUDr. Petra Pšikala, který dal k realizaci Programu Dobrovolníci v nemocnici svůj souhlas. Velký význam měl výběr nejvhodnějšího oddělení nemocnice, kde by bylo možné tento program realizovat. Zvolili jsme Léčebný ústav ortoptický při nemocnici v Kroměříži, a to především z toho důvodu, že na tomto specializovaném oddělení jsou po dobu šesti týdnů hospitalizovány děti ve věku od 3 do 10 let po očních operacích, zaměřených na korekci strabismu. Pro většinu z těchto dětí je to první delší odloučení od rodičů, které mnohdy obtížně psychicky snášejí. Domnívali jsme se proto, že dobrovolníci by mohli pomáhat naplnit a zpestřit dětem jejich volný odpolední čas, povzbuzovat je při provádění rehabilitačních cvičení a umožnit jim snáze zapomenout, že jsou daleko od domova.

- **Jsou dobrovolníci, kteří k Vám přicházejí, lidé, kteří vnímají dobrovolnictví jako cosi přirozeného? Nebo je to nutné v nich teprve probudit a vypěstovat?**

Ano všichni dobrovolníci, kteří k nám přicházejí, mají dobrovolnictví za přirozenou vlastnost.

- **Myslíte, že je možné tuto vlastnost časem vypěstovat u zdravotnického personálu a managementu zdravotnických zařízení?**

Je třeba o dobrovolnictví hovořit a příkladem dobré praxe ukazovat ostatním, že dobrovolnické programy jsou přínosem jak pro klienty, tak i pro zdravotnická zařízení, která tyto programy využívají.

- **Děláte přednášky o dobrovolnictví např. ve zdravotnických školách?**

Neděláme. Arcibiskupské gymnázium, které je zapojeno do našich programů, zvládá zapojení přednášek o dobrovolnictví ve zdravotnictví do výuky samo. U ostatních středních zdravotnických škol by však byly prezentace na toto téma jistě také přínosné.

- **Jste ochotni provádět prezentace na téma dobrovolníci ve zdravotnictví?**

Ano, bude-li zájem, rádi tyto prezentace zajistíme nebo podpoříme.

- Jak probíhá příprava prostředí pro dobrovolnické programy a dobrovolníky?**
Zdravotnické zařízení nebo organizace, které se rozhodnou pro realizaci dobrovolnického programu jsou podrobně informovány o možnostech a potřebách tohoto programu. Nejsou však stanoveny žádné postupy či sepsány pravidla, jak prostředí připravit, která by si mohly nastudovat organizace, která o těchto programech uvažují.
- Jak připravujete dobrovolníky před vstupem do zdravotnických zařízení?**
Dobrovolníci pro zdravotnické dobrovolnické programy jsou pečlivě vybíráni, jsou podrobeni speciálním psychologickým testům a jsou řádně proškoleni. Toto prostředí si vyžaduje určitou obezřetnost z důvodů rizik, které mohou přinést noví jedinci do těchto zařízení.
- Myslíte, že je vhodné zavést tematiku dobrovolnictví ve zdravotnictví do vzdělávacích programů budoucích zdravotnických pracovníků (nejen okrajově)?**
Ano, tato tematika by si jistě zasloužila zařadit do výuky zdravotnických oborů středních, ale i vyšších a vysokých škol.
- Je vydán „průvodce“ dobrovolnictvím ve zdravotnictví např. pro Zlínský kraj?**
Bohužel, žádný takový přínosný průvodce zaměřený na dobrovolnické programy ve zdravotnictví pro náš kraj není k dispozici.
- Co byste přivítala, jako podporu dobrovolnických programů ve zdravotnictví?**
Větší prezentace zásluh dobrovolníků pro tyto náročné dobrovolnické programy, větší propagace přínosů pro přijímající organizace i zmíněný průvodce by jistě přispěly k podpoře těchto projektů, které se nám velmi osvědčily a jsou přínosné pro obě strany i pro společnost.
- Jaké činnosti vykonávají dobrovolníci ve zdravotnických zařízeních?**
Dobrovolníci vyplňují volný čas dětí i dospělých, předčítají, hrají hry nebo například doprovázejí klienty na nákupy.
- Máte dostatek těchto dobrovolníků?**
Ano, dobrovolníků máme dostatek.
- Jak vnímáte hodnotu dobrovolníka, jeho ocenění a uznání okolím?**

Na Kroměřížsku je povědomí obyvatel na dobré úrovni, a tak tady je dobrovolnictví vnímáno správně. Jinde však ještě veřejnost nedospěla k uvědomění si, že dobrovolnictví je velmi záslužná činnost, naprosto přirozená.

- **Jak se Vám osvědčily dobrovolnické programy ve zdravotnictví?**

Jak jsem již zmínila, tak velmi. Jsme dobrým příkladem pro ostatní, zkušenosti a čas ukázal, že tato činnost přináší velmi dobré výsledky pro klienty

- **Je podle Vás tato dobrovolnická služba dostatečně využívána zdravotnickými zařízeními v rámci Zlínského kraje?**

Rozhodně není, povědomí potencionálních přijímajících zařízení o dobrovolnictví není dostatečné a zasloužilo by si větší zviditelnění.

- **Jakým způsobem jsou dobrovolnické programy financovány?**

Dobrovolnické programy jsou financovány většinou z grantů, případně sponzorských darů. Využíváme také firemní dobrovolnictví.

- **Jaký přínos pro společnost vidíte v těchto dobrovolnických programech?**

Tyto programy zaplňují mezeru tam, kde selhává stát. Dobrovolníci nejsou náhradou za zdravotní personál, ale naplňují klienty i dobrovolníky pocitem lidskosti, přátelství, potřebnosti a nadějí.

- **Jaká rizika a bariéry vidíte při realizování těchto programů?**

Hlavním rizikem je lidský faktor, pseudodobrovolnictví je noční můrou každého DC. K eliminaci těchto rizik však slouží zmíněné psychologické testy a zodpovědný výběr dobrovolníků.

- **Jakým způsobem spolupracujete ze Zlínským krajem, jakou podporu vnímáte od Zlínského kraje?**

V rámci konferencí s tématem dobrovolnictví , které se konají v Kroměříží pod záštitou Klubu UNESCO, dochází ke komunikaci se zástupci Zlínského kraje.

Oboustranná větší komunikace by jistě mohla být přínosem pro tuto problematiku.

Děkuji za rozhovor

Čas rozhovoru cca 70 minut.